

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

18^e JAARGANG

WOENSDAG 27 SEPTEMBER 1933

No. 926

NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT.

Curatoren: Mr. G. Vissering, Voorzitter; Ir. A. Plate, Onder-
 Voorzitter; C. H. van der Leeuw, Penningmeester; Mr. W.
 M. van Lanschot; Mr. L. J. A. Trip; E. D. van Walree.
 Directeuren: Prof. Mr. F. de Vries; Prof. Dr. N. J. Polak;
 Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart, Directeur-Secretaris.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
 Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J.
 Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen
 Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbicus; Jan Schilthuis;
 Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: Dr. H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
 volgens tarief. Administratie van abonneementen en adver-
 tenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam,
 Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No.
 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in
 Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per
 jaar. Losse nummers 50 cents. Economisch-Statistisch
 Kwartaalbericht f 1.—. Leden en donateurs ontvangen
 het weekblad en het Kwartaalbericht gratis en een reductie
 op de verdere publicaties.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

26 SEPTEMBER 1933.

De toevloed van middelen naar onze geldmarkt
 blijft aanhouden, waardoor de belegging op korten
 termijn steeds moeilijker wordt. De rente voor pri-
 vaat-disconto is dan ook verder teruggelopen; er
 werd $\frac{9}{16}$ à $\frac{1}{2}$ pCt. genoteerd. Call voor zoover te
 plaatsen $\frac{1}{4}$ pCt. Prolongatie onveranderd 1 pCt.

Bij de op 22 dezer gehouden inschrijving op schat-
 kistpapier werd

	ingeschreven en toegewezen	voor	
3-maands..	f 34.910.000	f 17.910.000	f 998.76 — $\frac{1}{2}$ %
6-maands..	„ 22.900.000	„ 11.460.000	„ 994.60 — $\frac{1}{16}$ %
Jaars-bilj. „	„ 42.969.000	„ 24.532.000	„ 1012.80 = $\frac{29}{16}$ %
Totaal	f 100.779.000	f 53.902.000	

* *

Blijkens den weekstaat van De Nederlandsche
 Bank nam de post binnenlandsche wissels met
 f 77.000 toe. De beleeningen daalden daarentegen met
 f 155.000. De post papier op het buitenland bleef op
 gelijke hoogte; de diverse rekeningen onder de activa
 der Bank namen met een gering bedrag af.

De goudvoorraad der Bank blijkt met f 12,1 mil-
 lionen te zijn vermeerderd, terwijl de voorraad zilver
 met f 778.000 toenam.

Onder de passiva der Bank blijkt de biljettencir-
 culatie met f 5,5 miljoen te zijn teruggelopen. Het
 tegoed van 's Rijks schatkist verminderde met bijna
 f 5 miljoen; de saldi in rekening-courant van an-
 deren stegen daarentegen met f 23,2 miljoen. Het
 beschikbaar metaalsaldo bedraagt f 7,8 miljoen meer
 dan de vorige week. Het dekkingspercentage bedraagt
 nagenoeg onveranderd 82 pCt.

* *

Op de wisselmarkt bleef de toestand nog steeds

hoogst onzeker; Dollars en Ponden lagen in de eerste
 dagen voortdurend aangeboden. Dollars kwamen van
 1.62 op 1.57, waarop aanvankelijk een kleine reactie
 volgde. Door een meer optimistischer beoordeeling
 van de positie van den Dollar was er gisteren wat
 meer vraag, waardoor een koers van 1.63½ werd be-
 reikt. Ponden liepen van 7.74 op 7.63 terug om ten-
 slotte weder op 7.73 te belanden. Het vaak onver-
 wacht fluctueeren van de koersen der hoofd-deviezen
 maakte de stemming zeer nerveus en was oorzaak, dat
 de markt bij herhaling een geheel eenzijdig karakter
 had. Ook de notering van Dollars tegen Ponden
 schommelde zeer: 4.80—4.86—4.72—4.74. Marken
 waren eerder flauwer; zij liepen van 59.17 op 59.12
 terug. Creditrückzahlungsspermarken waren heel ge-
 zocht; het was heel moeilijk verkoopers te vinden;
 tenslotte noteerden zij boven Registermarken, die wat
 meer aangeboden waren. Zeer flauw waren Effecten-
 spermarken. Fransche Francs veranderden hier maar
 weinig: rond de 9.70. Fransche Francs tegen Ponden
 waren heel gezocht; de koers liep op tot 78.75; toen
 echter de officiële instanties als afgevers in de
 markt kwamen, liep de koers op 79.65 terug. Belga's
 bijna onveranderd: 34.58—34.56. Zwitsersche wat
 meer gezocht 47.99—48.03—48.01. Lires eerder lager
 13.05—13.01. Peseta's bleven rond de 20.72½. De
 Noordelijke koersen fluctueerden met het Pond en
 veranderden dus uiteindelijk maar weinig; Kopen-
 hagen 34.50, Oslo 38.80, Stockholm 39.75. Finsche
 Marken 3.40. Canadeesche Dollars, die tot 1.55 terug-
 gelopen waren, noteerden gisteren weder 1.59.

Termijn-Ponden zijn lager; één- en drie-maands
 resp. $\frac{9}{16}$ en $\frac{1}{16}$ boven den contanten prijs. Daaren-
 tegen is het disagio voor termijndollars kleiner ge-
 worden, nl. $\frac{13}{16}$ en $\frac{1}{16}$ p.

Op de goudmarkt bleef het wat levendiger; er was
 ook wat meer vraag van particuliere zijde te bespeu-
 ren. Door de fluctueerende wisselkoersen was het ook
 zoo nu en dan mogelijk te Londen en Parijs goud
 onder den aankoopsprijs van De Nederlandsche Bank
 te kopen. Baren noteerden rond de 1.647,50, Eagles
 2.51¼, Sovereigns 12.21.

LONDEN, 25 SEPTEMBER 1933.

Er valt geen verandering te constateeren in de
 geldmarkt. Het aanbod van geld overtreft de vraag
 met een zeer ruime marge. De positie van de Bank
 van Engeland wordt wekelijks versterkt door de
 tijdelijke daling in het bedrag der uitstaande bank-
 notes.

De discontomarkt staat nog onder den druk der
 einde December wissels. De nieuwe schatkistpromes-
 sen werden dan ook iets onder $\frac{1}{4}$ pCt. geplaatst, het-
 geen voor het gouvernement een mooie zaak is, maar
 den banken en den discontohuizen een verlies laat.
 Driemaands bankaccepten noteeren nu $\frac{3}{8}$ — $\frac{7}{16}$, waar-
 voor echter weinig papier te koop is.

In de deviezenmarkt is de toestand zeer onzeker
 met groote schommelingen in Dollars en Sterling
 ten opzichte van de goudlanden. Uit de berichten uit
 Amerika valt op te maken, dat President Roosevelt
 geen voorstander is van inflatie. Heden reageerde de
 speculatie daarop door wat dekkingsaankopen, het-
 geen Dollars en Ponden in de notering ten goede
 kwam. Dollars 4.74; Guldens 7.73.

DE INVLOED VAN HET ARBEIDSLOON OP DEN KOSTPRIJS VAN INDUSTRIEEL PRODUCTEN.

Thans is verschenen het Tweede Deel van het verslag omtrent het hierboven genoemde onderzoek, dat door het Centraal Bureau voor de Statistiek is ingesteld. In het No. van 30 Augustus jl. is een bespreking van het Eerste Deel opgenomen, waarnaar, met betrekking tot de aanleiding tot en den algemeenen gang van zaken bij het onderzoek, korthedshalve verwezen moge worden. Hier volgen nog enkele beschouwingen van algemeenen aard, benevens opmerkingen omtrent de loonquotes in de artikelen, die in het Tweede Deel behandeld worden.

De methode van onderzoek.

De methode van onderzoek, de aard en de omvang van de gegevens, die verzameld moesten worden, is, naar het verslag mededeelt, afhankelijk van de wijze, waarop men het vraagstuk: arbeidsloon in den kostprijs, stelt. Men kan n.l. drieërlei uitgangspunten nemen:

a. het loon in de productiekosten van een bepaalde onderneming;

b. het loon in den prijs van een bepaald artikel;

c. het loon in de totale Nederlandsche productie, waarbij dan als het ware het Nederlandsche bedrijfsleven, c.q. de geheele Nederlandsche huishouding als één geheel beschouwd wordt.

Ad a. Het loon, betaald in een bepaalde onderneming, is een begrip, dat vrij scherp omlijnd kan worden en de vaststelling ervan — en van den totalen kostprijs der productie — levert, indien de ondernemingen daartoe hun medewerking willen verleen, geen groote moeilijkheden op.

Ad b. Volgens deze methode wordt in een bepaald artikel (een eindproduct) de geaccumuleerde loonquote bepaald, met dien verstande, dat met loon alleen bedoeld wordt loon, verdiend in bedrijven, in Nederland gevestigd. (Voor de wijze van berekening der geaccumuleerde loonquote zie het artikel in het No. van 30 Augustus).

Wanneer tusschen de methoden a. en b. niet scherp onderscheiden wordt, ontstaat groote verwarring, die in discussies over dit onderwerp sterk tot uitdrukking komt. Zoo beperkt Eduard Weckerle¹⁾ zich tot de methode a. Hij geeft een aantal cijfers over het procentueele loonaandeel in de productie-waarde van verschillende bedrijfstakken (in verschillende landen) en constateert dan (blz. 73/74): „die anteilmässigen Lohnkosten liegen im Durchschnitt aller Industrien selbst in den Ländern der höchsten Löhne unter 20 Prozent.“

Dit cijfer voert hem dan tenslotte tot de conclusie: „die Löhne gestatten heute weniger als je eine derartige Pressung um den Krisendruck noch wirksam zu parieren. Mit vielen anderen Auswegen hat sich der Kapitalismus auch diesen verbaut (blz. 75).“

Zijne gevolgtrekking is daardoor niet houdbaar, doordat hij verzuimde, zich rekenschap van de methode b. (geaccumuleerde loonquote) te geven. Het verschil tusschen beide methoden blijkt duidelijk uit de volgende cijfers, die met vele andere aan te vullen zouden zijn.

In de boterfabriek is de loonquote 3 à 4 pCt., in het artikel boter af-winkel 40 à 46 pCt.; in de aardappelmeelfabriek 7 à 10 pCt., in aardappelmeel af-fabriek 46 à 48 pCt., in de beestwortelsuikerfabriek 14 à 18 pCt., in suiker af-winkel 57 à 58 pCt.

Een andere auteur, Mr. A. J. R. Mauritz²⁾ tracht daarentegen wel de geaccumuleerde loonquote te benaderen en, voor een industrie-product, komt hij tot een taxatie van 64—85 pCt. (blz. 66). Deze percentages zijn hooger dan vrijwel alle, welke door het Centraal Bureau voor de Statistiek in industrie-arti-

¹⁾ Die Krise des Kapitalismus und die Aufgabe der Arbeiterklasse (blz. 51—93). (Verlag der Marxistischen Büchergemeinde G.m.b.H. Berlin—Britz).

²⁾ Loonpolitiek en de crisis. (Haarlem 1933).

INHOUD.

Blz.

DE INVLOED VAN HET ARBEIDSLOON OP DEN KOSTPRIJS VAN INDUSTRIEEL PRODUCTEN door <i>Dr. O. Bakker</i> ..	754
Couponbelasting door <i>Prof. Dr. N. J. Polak</i>	756
Het wetsontwerp tot heffing van een couponbelasting en de Grondwet door <i>Jhr. Mr. L. H. van Lennep</i>	757
Het belang van Indië bij muntcorrectie door <i>Prof. G. Gonggrijp</i>	757
Nederlandsch-Indië en de gouden standaard door <i>Dr. G. C. A. van Dorp</i>	760
Feiten over devaluatiepolitiek en exportmogelijkheden door <i>Dr. J. G. Stridiron</i>	760
De Rijksmiddelen over Augustus 1933	760
INGEZONDEN STUKKEN:	
De wijziging van de crisis-invoerwet met Naschrift	761
MAANDCIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	762
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	763—768
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	

kelen berekend zijn. De oorzaak hiervan is voornamelijk, dat het Centraal Bureau zich beperkt heeft tot het *Nederlandsche* loon. Daarentegen heeft Mr. Mauritz bij zijne methode (loon in grondstoffen e.d., zonder naar de herkomst te vragen) ook loon, dat in den prijs van *geïmporteerde* grondstoffen en halffabrikaten schuilt, medegerekend. Deze wijze van doen heeft het nadeel, dat men nu niet kan bepalen, welken invloed een loonswijziging in *Nederland* op den kostprijs van de hier te lande geproduceerde artikelen heeft. Dit is wèl mogelijk aan de hand van de gegevens, door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerd, dat zich n.m.m. bij het onderzoek terecht tot het Nederlandsche loon beperkte.

Ad c. Deze methode zal aan het slot van dit artikel nog eenigszins uitvoerig toegelicht worden.

Het loonelement in de afschrijvingen.

Op blz. 679 van het No. van 30 Augustus is aangegeven, in welke onderdeelen de kostprijs van eenig artikel gesplitst is. Naast den post loonen (en salarissen) treft men daar o.a. de *afschrijvingen* aan.

Wanneer nu in een bepaald artikel de geaccumuleerde loonen (en salarissen) b.v. 55 pCt. van den totalen kostprijs uitmaken, dan zou een loonswijziging, b.v. een loonsverlaging van 10 pCt., den kostprijs met 5½ pCt. doen dalen. Doch daarmee is de invloed van de loonsverandering niet uitgeput en wel op de volgende gronden.

De gedachte wordt thans vrij algemeen aanvaard, dat de afschrijving dient te geschieden van de *reproductie*-kosten van het vaste kapitaal. Onder die reproductiewaarde verstaat men het bedrag, waarvoor het kapitaalsinstrument (gebouwen, machines, enz.) nieuw aangeschaft zou kunnen worden. Een *algemeene* loonsverlaging, die dus ook in de bouwvakken en de machinefabricage plaats heeft, brengt verandering in den prijs van den bouw van fabrieken en van de vervaardiging van machines, m.a.w. de *reproductiekosten* van het bestaande vaste kapitaal worden verlaagd. En aangezien de onderneming op de reproductiewaarde moet afschrijven, zal dan, tengevolge van de loondaling, de afschrijving op het vaste kapitaal een vermindering ondergaan, hetgeen dus ook een verlaging van den totalen kostprijs van het product medebrengt.

Het onderzoek heeft geleerd, dat de geaccumuleerde loonquote in den woningbouw pl.m. 65 pCt.

is en voor belangrijke artikelen van de metaalnijverheid 50 à 60 pCt., zoodat bij benadering in den prijs van vast kapitaal (gebouwen, machines) een loonquote van 60 pCt. aangenomen zou kunnen worden. Ter beoordeeling van den invloed van een loonsverlaging zou dan dus 6/10 deel van het percentage, dat de afschrijvingen van den kostprijs uitmaken, als loon beschouwd kunnen worden.

Men bedenke evenwel, dat deze verlaging van den kostprijs, via de verlaagde reproductiekosten, in tegenstelling met de loonsverlaging, een secundaire werking is, die zich ongetwijfeld met een niet onbelangrijke vertraging zal doen gevoelen. De ondernemer is geneigd, zoolang mogelijk zijn calculaties te baseeren op de waarde, die het vaste kapitaal in zijne boeken heeft en eerst noodgedwongen gaat hij er naderhand toe over, de verlaagde reproductiewaarde als uitgangspunt van zijn kostprijsberekeningen te nemen.

Ook op den rentepost in den kostprijs oefent de loonsverlaging invloed uit. De omstandigheid, dat de ondernemer voortaan, voor eenzelfde hoeveelheid product, minder loonen heeft uit te betalen, heeft tengevolge, dat het vlottende kapitaal, dat hij voor loonbetaling moet gebruiken, geringer wordt en dit brengt lagere rentelasten mede. In de tweede plaats brengt de gedaalde reproductiewaarde van het vaste kapitaal mede, dat de ondernemer over een lager bedrag aan vast kapitaal rente moet berekenen, zoodat ook uit dezen hoofde de kostprijs gewijzigd wordt.

* * *

In het Tweede Deel van het verslag worden behandeld: De woningbouw, een boek, een wollen heeren confectiecostuum, een overhemd, gemaakt van bedrukt percal (katoen), schoenen, sigaren, verbrandingsmotoren, een ijzeren sleepschip, een ijzeren motorschip. Deze artikelen, met inbegrip van die, waarover het Eerste Deel verslag uitbrengt, zijn zoo gekozen, dat de voornaamste takken van het Nederlandsche bedrijfsleven aan de productie en/of distributie ervan deelnemen. Hieronder volgt een tabel, betrekking hebbende op het jaar 1929, waarin de geaccumuleerde loonquote, met inbegrip van het loonelement in de afschrijvingen, vermeld is. (N.B. Ook van de artikelen, behandeld in Deel I).

Geaccumuleerde loonquote 1929.

	In procenten van den totalen kostprijs.
Boter	46.—
Aardappelmeel	50.1
Brood	47.9
Suiker	62.6
Varkensvleesch (jaar 1931)	44.3
Artikelen van den groven tuinbouw	62.9
Het bouwen van een arbeiderswoning ...	65.8
Een boek	67.3
Een wollen heeren confectie-costuum ...	54.1
Een overhemd, gemaakt v. bedrukt percal	61.4
Schoenen	42.3
Sigaren	55.1
Verbrandingsmotoren	67.2
Een ijzeren sleepschip	51.2
Een ijzeren motorschip	55.5

Methode c. De samenstelling van de waarde der totale Nederlandsche jaarproductie in 1929.

De waarde van de Nederlandsche jaarproductie, in den ruimsten zin genomen, te weten de voortbrenging in engeren zin en de distributie van alle goederen en diensten (van particulieren en van overheid) is, naar het verslag zegt, opgebouwd uit de volgende elementen:

- A. de som van alle loonen en salarissen;
- B. de som van alle *vaste* renten, voortvloeiende uit de in de Nederlandsche huishouding geïnvesteerde kapitalen;
- C. de som van alle *fluctueerende* renten, voortvloei-

ende uit in de Nederlandsche huishouding geïnvesteerde kapitalen;

D. de som van alle buitenlandsche importen (goederen en diensten).

Met behulp van de gegevens van de Statistiek der Rijksinkomstenbelasting, aangevuld met eenige schattingen, is eerst het totaal der posten A., B. en C. bepaald. Door middel van allerlei ramingen zijn dan B. en C. benaderd, waardoor dan de rest door post A. gevormd wordt. Post D. is ontleend aan de Handelsstatistiek. Het resultaat is nu als volgt:

Waarde van de totale Nederlandsche jaarproductie in 1929.

	millioen gld.	pCt.
A. Loonen en salarissen	4.000	48.8
B. Vaste rente	650	8.0
C. Fluctueerende rente	300	9.7
D. Import	2.750	33.5
Totaal....	8.200	100.0

In 1929 vormden dus de loonen en salarissen ongeveer de helft van de totale jaarproductie.

Het verslag wijst er met grooten nadruk op, dat bovenstaande uitkomsten niet meer zijn dan globale ramingen.

Voordat men dan ook deze cijfers gaat hanteeren, dient men zich van te voren ernstig te overtuigen, of zij voor het doel, waarvoor men deze wenschte te gebruiken, geschikt zijn.

Opvallend is het grootte aandeel, pl.m. $\frac{1}{3}$, dat de importen van de jaarproductie vormen. Uit cijfers, die ik over de Vereenigde Staten vond, meen ik te mogen opmaken, dat daar de invoer niet meer dan pl.m. 5 pCt. van de jaarproductie uitmaakt. Ik meen, dat bij de beoordeeling van valutavraagstukken b.v. deze zeer verschillende verhoudingen ernstig onder de oogen gezien moeten worden.

In de waarde der Nederlandsche jaarproductie is geen post voor *afschrijvingen* uitgetrokken. Uitgegaan is nl. van de onderstelling, dat de noodzakelijke afschrijvingen gecompenseerd worden door de verandering en verbetering van en de uitbreiding aan het vaste kapitaal, die in het betreffende jaar plaats gevonden hebben. Door deze onderstelling is in het loonpercentage van pl.m. 50, hierboven weergegeven, reeds begrepen het loonelement, dat in de reproductiewaarde van het vaste kapitaal schuilt.

De geaccumuleerde loonquotes in de afzonderlijke artikelen, in ons eerste tabelletje gegeven, hebben dus dezelfde beteekenis als het loonpercentage in de totale jaarproductie. Daarbij zij evenwel opgemerkt, dat voor de afzonderlijke artikelen alleen zoodanige zijn gekozen, waarvan een of meer der productiestadia in ons land plaats vinden. Artikelen, die hier te lande alleen in het distributieproces opgenomen worden: zaidvruchten, ingevoerde kleeding enz., zijn niet in het onderzoek betrokken. Doordat in een artikel, dat alleen in het distributieproces wordt opgenomen, de loonquote relatief laag moet zijn, wordt het percentage van pl.m. 50 pCt. in de totale jaarproductie gedrukt. Te verwachten was dus, dat de loonquote in de meeste artikelen, die afzonderlijk onderzocht zijn, hooger dan 50 pCt. zou zijn; dat dit inderdaad ook het geval is, blijkt uit de tabel.

Besluiten wij met den wensch, dat het belangrijke feitenmateriaal, dat dit incidenteele onderzoek opleverde, aanleiding moge zijn, dat in de toekomst deze en soortgelijke onderzoekingen veelvuldiger en op meer uitgebreide schaal ingesteld zullen worden.

O. BAKKER.

COUPONBELASTING.

Tot de talrijke nieuwe belastingen, waarmede de Minister van Financiën zich wapent om zijn zware taak, het gezond maken van de Rijksfinanciën, te volbrengen, behoort een couponbelasting. Een ontwerp is daarvan bij de Staten-Generaal ingediend, vergezeld van een Memorie van Toelichting, die op het punt van algemeene motiveering dezer heffing zeer sober is. Rechtsgrond, plaats in het belastingstelsel, economische gevolgen, en wat dies meer zij, er wordt bijkans niet van gerept. Wellicht heeft de Minister een betoog over dat alles overbodig geoordeeld, meenende, dat de nood der schatkist en het matige tarief dezer heffing voldoende zijn ter aanbeveling ervan. Wellicht is overwogen, dat hij, die diepere fundeering wenschte, deze kan vinden in de eenige weken vóór het ontwerp verschenen prae-adviezen van Mr. Dr. E. Tekenbroek en Mr. W. R. Emmen Riedel, uitgebracht voor de Vereniging voor Belastingwetenschap.

Deze prae-adviezen hebben de bezwaren tegen allerlei vormen van couponbelasting, zooals ze elders bestaan of hier te lande in de laatste jaren zijn gepropageerd, duidelijk in het licht gesteld. Slechts op één wijze, zoo schrijft Dr. Tekenbroek aan het einde van zijn prae-advies, zou een couponbelasting vrij onschadelijk zijn, nl. geheven naar een laag tarief en zonder eenige verrekening wegens dubbele heffing, draagkrachtverschil, werkzaamheid in het algemeen belang van den genietter, domicilie of nationaliteit van den rechthebbende, of anderszins. Het ingediende ontwerp volgt juist deze wijze van heffing.

Ook wij meenen, dat in dezen tijd tegen een heffing van 2 pCt. van de opbrengst van obligatiën geen bezwaar kan worden ingebracht, mits men zich goed realiseert, dat deze nieuwe heffing niet in ons belastingstelsel past, dat zij slechts is te aanvaarden wegens den nood der schatkist en het lage tarief en dat zij derhalve onder de werking van ons tegenwoordige stel belastingen, niet voor latere verhoogingen met bestendiging op den langen duur vatbaar is.

De belasting zal worden geheven bij den debiteur der rentebetaling of, zooverre het buitenlandsche effecten betreft, door zegeling van de nota bij het incasseeren der coupons. Voor den buitenlandschen houder wordt geen teruggaaf mogelijk gemaakt. Dit zal de afsluiting van verdragen ter vermijding van dubbele belasting niet vergemakkelijken. Voor de eerste jaren moge zulks een gering bezwaar zijn, in de toekomst kan het belang van deze aangelegenheid weer groot worden. Een termijn, na afloop waarvan de heffing, behoudens uitdrukkelijke verlenging, vervalt, ware derhalve gewenscht.

De belasting vermindert de netto-opbrengst van coupons met een vijfzigste. Ten aanzien van beleggers en spaarders, wier nominaal inkomen onaangetast is gebleven, wier reële koopkracht is vermeerderd, kan daartegen geen bezwaar bestaan. Zoolang de coupons betaald worden, is hun positie zoo gunstig, dat er wel een vijfzigste penning af kan. Spaarbanken kunnen, als het moet, de belasting op hun inleggers verhalen door verlaging der te vergoeden rente. Voor levensverzekeringmaatschappijen en pensioenfondsen is dat niet mogelijk, deze zullen de belasting zelve moeten dragen. Zoolang de prijsdaling de rechten op rentebetaling niet illusoir maakt, zullen zij vermoedelijk wel in staat zijn, de geringe belasting uit de jaarlijksche overschotten zelve op te brengen.

De typische „crediet-substitutiemaatschappijen” staan er moeilijker voor. Een beleggingmaatschappij, een maatschappij voor gemeentecrediet, en dergelijke ondernemingen ontvangen van hun debiteuren, voor zooverre de uitzetting van haar kapitalen in belastbaren vorm geschiedde, de rente na aftrek van 2 pCt. en zij moeten nog weer 2 pCt. betalen van haar eigen rentebetalingen. Dezelfde rente wordt zodoende dubbel belast. Nog moeilijker is het voor de hypotheekbanken, wier wegen toch den laatsten tijd niet langs rozelaars gaan. Door de couponbelasting wordt voor

den belegger de onbelaste rechtstreeksche hypotheek relatief voordeliger dan de belaste belegging in effecten. De hypotheekbank, die belasting over de pandbriefrente heeft te betalen, treft dus op de hypotheekmarkt hetzelfde belegend publiek, aan hetwelk zij haar belaste pandbrieven aanbiedt, als concurrenten met belastingvoorsprong aan. Het meergenoemde prae-advies van Dr. Tekenbroek toont zulks duidelijk aan. Het gaat op die hypotheekmarkt altijd om kleine, fractioneele verschillen; ondanks het lage tarief worden dus deze moeilijkheden zeker gevonden. Zou artikel 26, dat den Minister van Financiën het recht van vrijstelling in bijzondere gevallen geeft, hier helpen? Of is een permanente vrijstelling van een bijzondere onderneming geen vrijstelling in een bijzonder geval? Zou zulk een permanente vrijstelling wellicht strijdig zijn met artikel 176 van de Grondwet? Dan neme men een artikel op ter ontlasting der hypotheekbanken en maatschappijen met „obligatie-substitutie” of men redigeere het eerste lid van artikel 26 in den geest van artikel 91 der Zegelwet.

Wat die obligatie-substitutie betreft, voorkomt het ontwerp wel de dubbele heffing, indien een administratiekantoor die substitutie bewerkstelligt. De beleggingmaatschappij (investment trust) heeft hier te lande nog niet zooveel burgerrecht verkregen als het administratiekantoor, maar dient toch haar kans te krijgen, niet belemmerd door een toevallige fiscale ongunst.

Merkwaardig, doch juist, is de sanctie op de aangifte- en zegelplicht, bestaande in een verhooging van het zegelrecht, overgelaten aan het oordeel van den inspecteur en door de wet slechts in minimum en maximum beperkt. Dat maximum is voor zegeltekorten niet minder dan het honderdvoud. Onjuist is deze regeling geenszins: het gaat hier vaak om kleine bedragen, zoodat een geringe verhooging bij bewuste fraude niets zou uitwerken, en bij ongewild verzuim, onwetendheid, verkeerde opvatting van de wet, e.d. behoeft de inspecteur de verhooging niet tot het maximum op te leggen, kan hij volstaan met een verhooging tot het dubbele bedrag van de te min betaalde belasting. Zou men intusschen den inspecteur niet het recht kunnen geven, de verhooging geheel achterwege te laten, door in art. 18 derde en art. 19 tweede lid het imperatieve voorschrift te vervangen door een bepaling, dat de inspecteur de belasting met een veelvoud *kan* verhoogen?

Niet duidelijk is, of beroep openstaat tegen den graad dezer verhooging. Zulks dient duidelijk te worden vastgesteld. De verhooging zal grooter of kleiner zijn naar mate van het vermoede opzet tot ontduiking, van de veronderstelde schuld van den aangeslagene. Een achterdochtig inspecteur vermoedt eer opzet, veronderstelt eer schuld dan een collega, die nog wat meer vertrouwen heeft in de moraal en meer begrip van de onwetendheid van de contribuabelen en hun personeel. De Minister kan, krachtens artikel 26, geheele of gedeeltelijke vrijstelling van de verhooging verleenen, maar de waardeering van het geval is zoozeer van feitelijken aard, dat de voorlichting van den inspecteur, die de verhooging oplegde, hier van grooten invloed zal zijn. Hier kan het onafhankelijk oordeel van een zelf onderzoekenden Raad van Beroep heilzaam werken. Maar het kan zijn, dat de Raad van Beroep zijn macht tot matiging der verhooging beperkt acht, vooral gezien het eerste lid van artikel 22. En dan kan bijvoorbeeld de belastingplichtige, die het moeilijk te begrijpen artikel 14 verkeerd toepast, groote schade lijden door de subjectieve opvatting van den toevallig in zijn rayon gedetacheerden inspecteur.

Nog één opmerking. Onder opbrengst wordt mede begrepen het verschil tusschen het aflossingsbedrag en de bij uitgifte gestorte som. Dit is in beginsel juist: dat verschil is een deel van de rente, tenminste indien onder de bij uitgifte gestorte som wordt

verstaan de som, die de uiteindelijke nemer bij de definitieve uitgifte — b.v. de publieke uitgifte — gestort heeft en niet de som, die de overnemende bankiers of het overnemende syndicaat bij de voorloopige plaatsing bedongen en na verrekening der emissie aan den debiteur van de leening, verantwoordden. Welke administratie brengt echter deze bepaling veelal mede! Van iedere leening moet de emissiekoers worden bijgehouden, teneinde bij iedere aflossing een luttel agio te belasten. En de debiteur moet de lossingen van de eene leening met f 1000, die van de jaren geleden à 96 pCt. uitgegeven leening à f 999,20 betaalbaar stellen. Bij hypotheekbanken moet zelfs van iederen pandbrief afzonderlijk worden nagegaan, tegen welken koers hij indertijd werd geplaatst. Men vermijdt al die omslachtigheden door een franchise van eenige procenten agio bij een bepaalden gemiddelden looptijd van de leening, en telkens een lagere agiofranchise bij korteren looptijd. „Raakt” het agio, dan dient het geheel te worden belast.

Het zijn in hoofdzaak eenige technische kanttekeningen, die hier op het ontwerp zijn gemaakt. Tegen de belasting als zoodanig zijn er, naar wij meenen, in de tegenwoordige omstandigheden geen gewichtige bezwaren in te brengen. P.

HET WETSONTWERP TOT HEFFING VAN EEN COUPONBELASTING EN DE GRONDWET.

In artikel 2 van het in hoofde genoemde wetsontwerp staat, dat onder binnenlandsche effecten onder andere verstaan worden effecten ten laste van den Staat; hierin zijn de inschrijvingen op Grootboeken mede begrepen.

Nu staat in de Grondwet een merkwaardig artikel, dat ietwat naïef geredigeerd is en aan den tijd der tierceering doet denken. Art. 177 luidt: „De verbintenissen van den Staat jegens zijne schuldeischers worden gewaarborgd. De schuld wordt jaarlijks in overweging genomen ter bevordering der belangen van de schuldeischers van den Staat.”

Het eerste gedeelte van dit artikel kan niet anders beteekenen dan dat eene eenzijdige vermindering van de verplichtingen, die de Staat jegens zijne schuldeischers heeft aangegaan, niet geoorloofd is. Integendeel, zegt het tweede gedeelte van het artikel: de Staat moet telken jare overwegen wat hij kan doen ter bevordering van de belangen zijner crediteuren.

Heeft de Staat nu het recht een couponbelasting te heffen van zijn eigen schuld? Men kan zeggen: eene dergelijke heffing is in wezen gelijk aan eene inkomstenbelasting, maar men vergeet dan, dat de voorgestelde couponbelasting ook zal worden geheven van stukken, die in het bezit zijn van niet in het Rijk wonende personen. Ze wordt dus een zakelijke last, die inhaerent is aan het schuldbewijs. En dat is mijns inziens ten aanzien van onze Staatsschuld in strijd met de bepalingen der Grondwet.

L. H. VAN LENNEP.

HET BELANG VAN INDIË BIJ MUNKORREKTIE. ¹⁾

In de aflevering van 13 September jl., No. 924, van dit tijdschrift verscheen van de hand van mr. D. Hulshoff Pol een ordelijk, gedocumenteerd betoog over het onderwerp „Ned.-Indië en de gouden standaard”, waarin de schrijver tot de konkluzie komt,

¹⁾ Het artikel van Mr. D. J. Hulshoff Pol over „Nederlandsch-Indië en de gouden standaard” heeft bij verschillende lezers de belangstelling getrokken. Wij ontvingen namelijk drie artikelen over dit onderwerp, die wij allen in ons blad zullen plaatsen. In dit nummer zijn opgenomen een uitvoerig artikel van Prof. Gonggrijp en een korte bijdrage van Dr. G. C. A. van Dorp. Het derde artikel zal in het nummer van de volgende week worden geplaatst. Wij hebben den heer Hulshoff Pol uitgenoodigd in een afzonderlijk artikel op de verschillende beschouwingen te antwoorden. (Red.)

dat aan loslating van die standaard voor Indië meer na- dan voordeel verbonden is. Ik ben de omgekeerde mening toegedaan. Om de lezer, die in het benarde en benauwde lot van het grootste stuk van ons koninkrijk belang stelt, in staat te stellen zich over het vraagstuk zo goed mogelijk een mening te vormen, zal ik de argumentatie van mr. Hulshoff Pol zoveel mogelijk volgen. Alleen denkt de heer H. P. blijkbaar aan een loslating van de gouden standaard, die niet ten doel heeft zo spoedig mogelijk de munteenheid weer aan het goud te koppelen op juister peil. Ik denk mij zo'n politiek wel. Hoezeer ik overtuigd ben van de noodzakelijkheid van een hervorming van het op goud gebaazeerde geldwezen; hoezeer Engeland, zijn dominions, India, de Skandinavische landen, Japan enz. zich, in vergelijking met ons, behagelijk mogen gevoelen doordat zij van het goud, dat hun ekonomies leven en financiën worgde, af zijn, toch denk ik mij liever een muntkorrektie op goudbasis dan een definitieve loslating van het goud. De onvolmaakte staat waarin de theorie van een papieren standaard nog verkeert, de gevaren van internationale valutakonkurentie, de wenselijkheid om een nieuw geldwezen liever langzaam te laten groeien en ons voor het ogenblik te bepalen tot het nemen van de meest dringende maatregelen in den nood, dit alles noopt mij de volgende beschouwingen te bazeren op de onderstelling van een politiek, die ten doel heeft: muntkorrektie op goudbasis. Hierdoor kan mijn betoog op enkele punten enigszins langs dat van mr. Hulshoff Pol heengaan. Dit is geen bezwaar.

De volgende nadelen, verbonden aan het loslaten van de gouden standaard, werden door de heer H. P. genoemd.

a. Risico. Hoewel een oordeelkundige reflatiepolitiek niet behoeft te leiden tot een vernietiging van het ruilmiddel zoals in Duitsland en Oostenrijk heeft plaats gehad, blijft het risico bestaan, dat men zijn doel voorbijschiet en de koopkracht van het geld b.v. tot op de helft vermindert als men een verzwakking tot op twee-derde beoogt. Men zou daarom geen Amerikaanse reflatiepolitiek moeten volgen, gericht op verhoging van het binnenlandse prijsniveau, maar een Engelse, waarbij depreciatie van de munt tegenover het buitenland wordt nagestreefd. Toch is ook deze politiek niet zonder ernstige bezwaren, omdat Indië als debiteurenland geringe kapitaalreserves heeft. Het enige middel om de grootste risico's te ondervangen zou zijn nauwe samenwerking met het moederland en gelijktijdige daling van de Nederlandse en de Indiëse munt.

Nauwe samenwerking tussen Nederland en Indië zou zeker van het grootste belang zijn. Maar zelfs indien deze niet ware te verkrijgen, zou een muntkorrektie voor Indië denkbaar en uitvoerbaar zijn zonder groter risico dan elke belangrijke maatregel van politiek, welke ook, met zicht brengt. Ja de reflatie zou zelfs door te voeren zijn zonder noemenswaardig risico wanneer men de eis van een *juiste* muntkorrektie zou laten vallen. (Met een juiste muntkorrektie wordt bedoeld: geen muntverzwakking, die alleen ontspanning en hulp beoogt, maar een werkelijke korrektie ter verkrijging, zonder verwoestende afbraak, van een nieuw ekonomies evenwicht en met vermindering zowel van een permanente depressie als van inflatie.) Mlynarski bepleit in zijn laatste werkje voor debiteurlanden een devaluatie van omstreeks 30 tot 40 pCt. en zegt: „The devaluation has to be carried out *from one day to the next* by reducing the legal gold content of the currencies concerned.” ¹⁾ Bij zo'n politiek zou het risico, dat een groter depreciatie tot stand komt dan men beoogde uitgesloten zijn. Want er is geen enkele reden om aan te nemen, dat het binnenlandse prijsniveau door een plotseling doorgevoerde devaluatie van de goudgulden meer zou stijgen dan

¹⁾ Credit and Peace (1933), bl. 69. Cursivering van mij. G.

met die devaluatie overeenkomt. Ondersteld is natuurlijk, dat de regering een goede financiële politiek volgt en zich onthoudt van zinnelose uitgifte van papiergeld en kredietverstrekingen die met devaluatie niets te maken hebben. Stijgt het binnenlandse prijsniveau *op den duur* wel meer, dan is dat een stijging, die zich geheel binnen het raam van de gouden standaard afspeelt en een verschijnsel, waarmee de voorstander van de gouden standaard vrede moet hebben. Echter ziet men, zoals gezegd, bij een devaluatie die „van de ene dag op de andere” wordt doorgevoerd, van het streven af naar een juiste munt-korrektie. Wil men de munt „stabilizeren” op een peil, waarbij de volkshuishouding tekenen vertoont in evenwicht te zijn, dan zal een tijd lang met een papieren geld genoeg genomen moeten worden. Zijn de geringe kapitaalreserves van Indië dan een groot risico? Ik meen van niet, als men de deviezen concentreert bij de cirkulatiebank of een speciaal te kreëren instelling en bepaalt, dat alle buitenlandse wissels en geldtransakties, waaraan reële handel en kapitaalbelegging ten grondslag liggen, maar ook deze alleen, zullen worden afgehandeld. Dus de speculatie machteloos maakt. De gevaren voor schuldeisers van Indië, voor de naam van dat land zelf als betrouwbaar debiteur, ook de gevaren voor de gepensioneerde en de beroemde weduwe en de wees zijn tans heel wat groter dan bij een behoorlijk doorgevoerde politiek van munt-korrektie.

Mr. Hulshoff Pol acht bij loslating van de gouden standaard een gelijktijdige daling van de Nederlandse en de Indiëse munt met handhaving van de onderlinge verhouding blijkbaar iets dat van zelf spreekt. Ik meen, dat tans hoofdstuk IX van mr. Visserings „Muntwezen en Circulatie-banken in Nederlandsch-Indië”, dat het vraagstuk der scheiding van het muntwezen behandelt, in zekere zin weer aktueel geworden is. Mlynarski acht een groter devaluatie voor debiteurlanden dan voor krediteurlanden iets dat vanzelf spreekt. Nederland en Indië hebben gemeen, dat zij grote uitvoerindustriën hebben en dus het grootste belang bij de geboekte geldopbrengsten van hun exporten. Maar Indië is, in tegenstelling tot het moederland, een typies debiteurland. Een stabilisering van zijn munt op lager peil zou, bleek zij meer in overeenstemming met het nagestreefde evenwicht, vooral een „offer” van Nederland zijn. Zo'n offer zou tevens als de afbetaling kunnen gelden van de laatste rest onzer „ereschuld”. Maar hiervan afgezien moet men de eis stellen, dat een korrektie van de Indiëse munt zoveel mogelijk worde doorgevoerd in overeenstemming met het belang van Indië.

b. Vertrouwenscrisis. Een wezenlike vertrouwenscrisis is in Indië, door de ontstentenis van een wijdvertakt kredietstelsel, niet opgetreden. Daarmee vervalt naar het oordeel van mr. H. P. een argument ten gunste van reflatie: de inkrimping van het in Indië cirkulerend geldkwantum vindt haar voornaamste oorzaak in het buitenland en in de sterkere daling van de prijzen der uitvoerprodukten dan die van importartikelen. — De kwestie der vertrouwenscrisis is m.i. voor ons onderwerp irrelevant. Alles wordt beheerst door de vraag, of een monetaire maatregel als devaluatie de guldenprijs der uitvoerprodukten verbetert en een gunstige verandering kan veroorzaken in de verhouding tussen het kost- en opbrengstpeil van Indiëse ondernemers, in de positie van Indonesiese boeren en belastingbetalers, in de gelegenheid tot het vinden van loon- en bijverdiensten en in de financiële toestand van het land.

c. Mr. H. P. meent, dat men in het midden kan laten of de crisis veroorzaakt is door factoren aan de goederen- dan wel aan de geldzijde, en neemt als vaststaande aan, dat de ongunstige positie van enige der voornaamste Indiëse exportprodukten te wijten is aan omstandigheden, bij die produkten zelf gelegen. — Ik heb op een andere plaats¹⁾ mijn mening over

¹⁾ Kol. Tijdschrift 1933, nos. 4 én 5.

struktuurveranderingen en monetaire krisisoorzaken uiteengezet en wil mijzelf hier niet herhalen. Dat bij een produkt als rubber sprake geweest is van belangrijke overproduktie, zal wel niemand betwijfelen. Die fout heeft de rubber reeds lang vóór deze crisis geboet. Wat de suiker betreft, de grootste fout, die ik bij onze Indiëse producenten kan vinden, is niet te grote uitbreiding der produktie, maar te grote uitbreiding van de installaties voor witte suiker, hetgeen nauw verband hield met de politiek van de V.I.S.P.¹⁾ Het aandeel van de monetaire oorzaken in de val der prijzen van Indiëse exportprodukten acht ik overwegend groot. Hier ligt, en zal wel blijven, de eigenlijke grond van het meningsverschil tusschen mr. H. P. en mij. Ik zie het ekonomiese leven geworgd door een goudtekort, een tekort dat zelfs ontzaglijk groot zou moeten heten als men de gouden standaard overal *op de oude voet* zou willen herstellen en gevrijwaard zou willen zijn tegen een nieuwe deflatiecrisis na een mogelijk kort herstel. Alleen wil ik nog de volgende opmerking maken van algemene strekking.

De moderne wereld heeft haar produktievermogen na de wereldoorlog aanzienlijk vergroot. Een vergroot produktievermogen en een groter aanbod vereisen, voor de handhaving van het prijspeil en van het ekonomies evenwicht, een vergrote koopkrachtige vraag. In het begrip „koopkrachtige vraag” kan men twee elementen onderscheiden: *koopkracht* in de eigenlijke zin en *kooplust*. Het herstel van de koopkracht in de eigenlijke zin kan en móet door monetaire maatregelen worden verkregen. Het herstel van verdwenen kooplust (van verbruiksgoederen, van eindprodukten) is met monetaire maatregelen niet duurzaam te bereiken, voor zover die kooplust verdwenen is door een gevoelige daling van het grensnut. Ik ben overtuigd, dat een aanzienlijk herstel van de koopkracht der moderne wereld door munt-korrektie mogelijk en nodig is: het ekonomies leven zelf heeft reeds overal buiten Nederland en Zwitserland op hardhandige, ruwe en soms gevaarlijke wijze de door het goud verblinde en begochelde mensheid tot dat herstel gedwongen.

d. Aanpassing. In tegenstelling tot Nederland heeft in Indië een zeer sterke aanpassing van lonen, salarissen, enz. aan de groothandelsprijzen plaats gehad. Enkele bedrijven kunnen weer rendabel worden bij een geringe opleving. Daarmee vervalt een belangrijk argument ten gunste van reflatie. — Ware deze crisis uitsluitend een „gewone”, men zou dit standpunt kunnen handhaven. Wie echter gelooft in een groot goudtekort in verhouding tot het zo versterkte produktieapparaat, moet natuurlijk de eis stellen, dat de geldeenheid gekorrigeerd wordt. De zin zelf onzer koloniale aanwezigheid in Indië staat en valt ten dele met de mogelijkheid om, de modernisering van Indië in stand te houden en te voleindigen. Ik geloof allerm minst blind te zijn voor de fouten die wij, in verband met Indië's welvaartsmogelijkheden, gemaakt hebben; sinds 1919, toen men Indië ook „ommetelik rijk” waande, heb ik steeds geleerd, dat het een arm land is, dat geen dure bovenbouw kan dragen. Maar de vergaande afbraak, de slepende depressie, de wreedheid, de ellende en de armoede die onvermijdelijk zijn als men vasthoudt aan 6,048 gram fijn goud in een tienguldenstuk, zijn niet noodzakelijk! Een veel groter herstel is mogelijk, als men de monetaire korrektie toepast waarom het ekonomies leven vraagt.

e. Produktenhuishouding: de omstandigheid, dat een belangrijk deel der bevolking daarin, geheel of gedeeltelik, leeft, „dus buiten de geldhuishouding staat”, is een argument tegen reflatie. — Het is waar, dat de belangrijkste vraag voor het grootste deel der inheemse bevolking blijft: hoe valt de oogst uit? Maar men hoede zich toch voor de mening, dat het grootste deel van de Indonesiërs buiten de geld-

¹⁾ De Graaff, Het internationale suikervraagstuk en de Java-suikerindustrie (1931) bl. 287.

huishouding staat en daarom weinig belang zou hebben bij herstel der prijzen. In de echte produktenhuishouding leeft nog maar een uiterst klein deel van de bevolking van Indië. Het overgrote deel, meer dan negen tiende, leeft in het tussengebied van gelden produktenhuishouding, in een economiese wereld, die een mengvorm is van die twee. Vóór deze krisis kon men zich de gewone Javaanse desa der binnenlanden denken als een samenleving, die haar voortbrengselen voor de helft te gelde maakte. Deze ongeëvenaarde krisis heeft natuurlijk — evenals na die van 1920 in mindere mate geschiedde — een gedwongen terugtocht in de produktenhuishouding tengevolge gehad. Maar weefsels, ijzeren gereedschappen, naaimachines, zout, gezouten vis enz. moeten gekocht worden, en bovenal: de meeste belastingen en ook schoolgelden moeten in geld worden voldaan. Men mene vooral niet, dat voor de landbouwende bevolking, omdat de boer gewoonlijk niet kalkuleert, veranderingen van het prijsniveau vrijwel onbelangrijk zouden zijn. Dit moge juist zijn, *zolang die veranderingen binnen zekere grenzen blijven*. Er bestond echter ook voor de gewone landbouwer een zeker evenwicht tussen het peil der geldinkomsten en der gelduitgaven, dat deerlijk verstoord is door de abnormale hevigheid der krisis. Zeer belangrijk is hierbij het moment der neveninkomsten. Men kan zich moeilijk een overdreven voorstelling maken van de grote betekenis, die de gelegenheid tot bijverdiensten, door koeliewerk, in de kleinhandel enz., op het overbevolkte Java voor de grote massa had. De krisis heeft hierin een allertreurigste verandering gebracht. De verwijzing naar de produktenhuishouding vormt wel een der allerzwakste argumenten, die men voor Indië tegen reflatie kan aanvoeren.

f. Geen wijdvertakt kredietwezen; — omdat Indië dit niet bezit, slechts in beperkte mate het stelsel van obligaties, pandbrieven enz. kent, zouden de nadelen der deflatie daar niet zo sterk gevoeld worden. — In de bovenlaag, in het moderne bedrijfsleven moet toch ook menige Indiëse onderneming de reële betekenis van zijn schulden zwaar gaan voelen door de hardnekkig stand houdende prijsval. Maar zelfs voor de inheemse bevolking is dit punt niet zonder belang. Ik veronderstel dat mr. H. P. nooit een studie heeft gemaakt van het krediet in de inlandse maatschappij, anders zou hij dit argument tegen reflatie nooit te berde gebracht hebben. Ik moet hier er mee volstaan eraan te herinneren, dat het krediet van pandhuizen, volkskredietinstellingen en partikuliere geldschietters van de grootste betekenis is voor de inheemse bevolking, vooral al weer op Java. De reële betekenis van haar schulden steeg bovenmatig; de achterstanden der volkskredietinstellingen, die geld uitlenen, namen schrikbarend toe, zo erg, dat men over liquidatie van het volkskrediet dacht en schreef. Men kan zich, alweer, moeilijk een overdreven voorstelling vormen van de betekenis die het krediet voor de bevolking had en van het ongerief en de nood, die voor haar voortspuit uit de moeilijkheid om krediet te krijgen. Ik weet zeer wel dat de Javaan, de Soendanees, de Minahasser en anderen niet altijd het gewenste gebruik van dat krediet maakten. Doch men verlieze toch vooral niet uit het oog, dat de landbouwer, met zijn geringe en zijn wisselvallige, in enkele tijden van het jaar zich concentrerende inkomsten, krediet *nodig* had. De deflatie en de prijsval hebben hem als kredietbehoevende en als schuldenaar in scherpe moeilijkheden gebracht en groot nadeel berokkend.

g. De Indiëse schuld. Mr. H. P. berekent, dat het Goevernement, mocht de Indiëse gulden alléén zakken met 20 %, in 1934 aan rente en aflossing f 16 miljoen extra op de guldenleningen en f 7 miljoen meer op de dollarleningen zou moeten betalen. Hij erkent, dat van een prijsgeving van de gouden standaard wel enige opleving te verwachten is en dat dit indirekt verlichtend op de schuldenlast moet werken.

De verwachting omtrent de mate der opleving beheerst hier eigenlijk alles, want zelfs een extra bedrag aan rente en aflossing van 23 miljoen als door mr. H. P. berekend, zinkt in het niet bij de vermindering der belastingopbrengsten en zou bij een matig herstel spoedig goedgeemaakt zijn.

h. Ongeschokt overheidskrediet. Het krediet dat Indië geniet wordt ten slotte beheerst door zijn welvaart en zijn vermogen om zijn schulden te betalen. Ook hier wordt ons standpunt uiteraard bepaald door de vraag, of wij muntcorrectie een economies-juiste en een zedelijke maatregel achten. Ik acht haar zowel het een als het ander. Mr. H. P. brengt de loslating van de gouden standaard en het ongeschokt blijven van het Indiëse overheidskrediet nog in verband met de „ethiese” politiek. Dat verband zoals hij het beschrijft ontgaat mij. Het enige wat men hier als eis van ethiese politiek zou kunnen stellen is, dat die loslating, al of niet gevolgd door een stabilisering van de Indiëse gulden op lager goudpeil, in het belang van 61 miljoen Nederlandse onderdanen zal worden bekeken.

Mr. H. P. noemt ook een paar voordelen van loslating van de gouden standaard. Ik wil daarbij niet stilstaan, ook niet bij de opmerkingen waarmee hij de betekenis der voordelen weer meent te moeten verkleinen. Bij die opmerkingen zijn enkele punten waarbij ik vraagtekens zet, doch waarvoor ik de aandacht van de lezer niet langer meen te mogen vragen. Alleen dit. Mr. H. P. verwacht, dat de Indiëse lonen bij een reflatie „zeer snel” zullen stijgen. Dit nu is juist het enige punt, dat voor mij enigszins zorgwekkend blijft. Op grond van de lessen der geschiedenis en van de volkenkundige eigenaardigheden der Javase arbeiders verwacht ik, dat hun tot het uiterste gedaalde lonen eerder te langzaam dan snel zullen stijgen. Dat de inheemse grondbezitters die met de binnenlandse markten in verbinding staan van een muntcorrectie zullen profiteren, ik twijfel er niet aan: de prijzen van rijst, mais enz. zijn gevoelig gebleken voor conjunctuur- en monetaire invloeden. Een zelfde gunstige verwachting mag men koesteren voor alle Indiëse, Europese, Indonesiese en Chinese producenten voor de buitenlandse markt. Want tegenover een zekere stijging van het volle produkt staan, behalve een mogelijke kleine vergroting van de nominale rentelast voor sommige ondernemingen, alleen stijging van de kosten van ingevoerde goederen, die voor alle bedrijfstakken behalve de suiker, voorzover deze nog veel kunstmest gebruikt, een ondergeschikte plaats op de kostenrekening innemen, en langzaam stijgende lonen. De prijzen van de produktiefactor grond zullen niet of weinig stijgen. Alleen de suikerindustrie zal ook bij een juiste muntcorrectie nog een lange tijd van grote moeilijkheden hebben door te maken, omdat de markt van geen koloniaal produkt zo bedorven is door maatregelen van steun en bescherming. Een tweede Brussels konventie van 1903, die uitkomst zou kunnen brengen, zal binnenkort wel niet te verwachten zijn.

De reële inkomsten van de betrekkelijk kleine groep der loonarbeiders, dat is het punt dat bij een muntcorrectie gedurende de tijd van overgang en aanpassing de volle waakzaamheid der regering zou vereisen. Dat ook deze groep op den duur van muntcorrectie niet anders dan voordeel zal hebben, ik twijfel er niet aan.

De heer H. P. zegt: als het Amerikaanse experiment mislukt zal men blij kunnen zijn het voorbeeld van de Verenigde Staten niet te hebben gevolgd. Ik zou zeggen: wij moeten geen enkel buitenlands voorbeeld volgen, allermint het gevaarlijke, vrijwel beginselloze, alles tegelijk willende Amerikaanse. Mislukt dat experiment, dan mogen wij daaruit zeker niet opmaken, dat wij geen monetaire maatregel moeten nemen. Wij moeten onze eigen beginselen vinden. En de heer H. P. zegt: gelukt het Amerikaanse experiment, dan zal Indië in ruime mate daarvan pro-

fiteren. (Optimistische verwachting! Waarom?). Mijn vrees is deze: de gehele wereld buiten Zwitserland en ons koninkrijk heeft devaluatie toegepast of zoekt naar een juistere munt. Allerwegen, in Engeland, Australië, Japan, de Skandinavische landen en elders zijn tekenen van verademing, herstel, toenemende welvaart. Mijn vrees is juist, dat wij door vast te houden aan een te zware munt in een slepende, ellendige depressie zullen blijven, terwijl de rest van de wereld opwaarts gaat. G. GONGGRIJP.

NEDERLANDSCH-INDIË EN DE GOUDEN STANDAARD.

Op pag. 714 seq. van dit tijdschrift vindt men onder bovenstaand opschrift een interessant artikel van den heer Hulshoff Pol. Als alternatief worden daarin tegenover elkaar gesteld voor Ned.-Indië reflatie (inclusief prijsgeving van den gouden standaard) of deflatie.

Het zou interessant zijn, zoo de heer Hulshoff Pol in zijne beschouwing ook de mogelijkheid van stabilisatie van de waarde van het geld door stabilisatie van een indexcijfer van groothandelsprijzen, wilde betrekken. Dat zou bij internationale medewerking kunnen geschieden zonder het goud los te laten of nationaal, zoo het buitenland niet mede wilde werken, onder loslaten van het goud. Waar Indië zich in tegenstelling met Nederland, volgens den heer Hulshoff Pol reeds vrij aardig aan de deflatie heeft aangepast, schijnt een dergelijke monetaire politiek voor Indië vrij groote voordeelen te kunnen hebben, immers er zou dan nog slechts eene zeer geringe aanpassing noodig zijn om weer een juist evenwicht tusschen groothandelsprijzen en productiekosten te bereiken.¹⁾

Het mag bovendien betwijfeld worden, of de vrij aardige aanpassing van Indië aan de deflatie, bij voortgezette deflatie, niet steeds achter de feiten aan zal blijven loopen (zooals bij ons te lande in het algemeen de deflatie steeds erger is dan de aanpassing). In hetzelfde nummer immers van dit tijdschrift, waarin het artikel van den heer H. P. voorkomt, zien wij, dat de deflatie (met inbegrip van eene

¹⁾ Uit het stuk van den heer Hulshoff Pol zien wij, dat voor zoover de welvaart van Indië van hooge of lage vrachten (welke zijn producten belasten) afhankelijk is, aanpassing voor een groot deel vanuit Nederland moet komen.

FEITEN OVER DEVALUATIEPOLITIEK EN EXPORT-MOGELIJKHEDEN.

In het, in ons vorig nummer gepubliceerde artikel van Dr. J. G. Stridiron, betreffende „Feiten over Devaluatiepolitiek en Exportmogelijkheden”, komt een passage voor, waarin gesteld wordt, dat het algemeene prijsniveau in de landen met in goud-gedeprecieerde valuta, niet gestegen is.

kleine inflationistische beweging in de laatste week) weder vrij sterk vordering heeft gemaakt. Het indexcijfer van grondstoffen daalde nl. in deze vier weken weder met 3 pCt. (bij gelijkmatige voortzetting zou dat worden 13 pCt. per jaar) en dat der Indische producten met eventjes 7 pCt. (wat neer zou komen op 84 pCt. per jaar!).

Dat bij eene dergelijke deflatie het vertrouwen in handel en industrie nog steeds niet terug wil komen en evenmin bij de geldschietters, is zeker geen wonder! G. C. A. VAN DORP.

DE RIJKSMIDDELEN OVER AUGUSTUS 1933.

Na de betrekkelijk gunstige maandopbrengst der Rijksmiddelen over Juli jl. is het overzicht over de vorige maand teleurstellend. De ontvangsten der schatkist vertoonen weer een niet onaanzienlijke daling tegenover de overeenkomstige maand van 1932. De gewone middelen brachten f 29.569.000 op tegen f 31.838.100 in Augustus van het vorige jaar en vertoonen mitsdien een achteruitgang van f 2.269.200. De totale opbrengst bleef voorts een bedrag van f 2.280.300 bij de gemiddelde maandraming ten achter. Wanneer ook thans weder als naar gewoonte, om de vergelijking zuiver te maken, de drie nieuwe middelenposten buiten beschouwing blijven, die het vorig jaar nog niet in den staat voorkwamen, blijken de overige middelen f 4.443.000 minder te hebben opgebracht dan in dezelfde maand van 1932, terwijl het nadeelig verschil ten opzichte van de raming stijgt tot f 2.554.100.

De totaal-opbrengst over de eerste acht maanden bedraagt f 247.695.100, d.i.f. f 18.239.400 minder dan in hetzelfde tijdvak van 1932. Ook de raming werd niet gehaald (ontvangsten f 7.098.500 minder). Worden ook bij deze vergelijking de „nieuwe” middelenposten uitgeschakeld, dan stijgen de hierboven vermelde nadeelige verschillen tot resp. f 33.978.900 en f 7.638.000. Deze cijfers bewijzen, hoe ernstig de toestand van 's Lands financiën is, vooral indien men in aanmerking neemt, dat de inkomsten van het tweede halfjaar doorgaans een ongunstiger beeld vertoonen dan die van de eerste helft van het jaar.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorige jaar vertoonen de grondbelasting, de rechten op den invoer, het statistiekrecht, de geslacht-

Dr. Stridiron voegde aan zijn artikel onderstaande tabel toe, vermeldende de feiten, waarop zijn bovenvergegeven uitspraak steunde. Deze tabel is wegens plaatsgebrek in het artikel van de vorige week uitgevallen. Daar zij een integreerend deel van Dr. Stridiron's artikel uitmaakt, vindt zij alsnog plaatsing.

Kleinhandelsprijzen.
(League of Nations, Monthly Bulletin of Statistics, No. 9, September '33).

Landen met (in goud) gedeprecieerde valuta	Gemiddelden van				Dec. 1932	Juni 1933	Basis = 100
	1929	1930	1931	1932			
10. Engeland	164.-	158.-	147.-	143.-	142.-	138.-	1914, VII
Britsch-Indië	149.-	137.-	110.-	109.-	109.-	103.-	1914, VII
Australië	102.6	97.1	87.-	82.8	81.1 ¹⁾	79.9 ²⁾	1923-'27
Nieuw Zeeland....	100.4	98.1	90.6	83.8	80.6 ³⁾	79.8 ⁴⁾	1926-'30
Zuid-Afrika		Geen devaluatiepolitiek			115.-	115.-	1914
Zweden	170.-	165.-	159.-	157.-	154.-	153.-	1914, VII
Noorwegen	166.-	161.-	153.-	149.-	148.-	147.-	1914, VII
Denemarken	173.-	165.-	155.-	155.-	155.-	160.-	1914, VII
Finland	1.225.-	1.129.-	1.039.-	1.025.-	1.021.-	985.-	1914, I-VI
Portugal	2.361.-	2.243.-	1.990.-	1.949.-	2.000.-	1.919.-	1914, VI
20. Argentinië	96.4 ⁵⁾	92.2	89.0	89.0	85.5 ⁵⁾	85.5	1926
Brazilië		Prijnsindices onbekend					
Mexico		Prijnsindices onbekend					
30. Japan	181.4	155.1	135.5	136.8	146.-	142.2	1914, VII
40. U. S. A.		Geen devaluatiepolitiek			75.1 ⁶⁾	72.8	1923

¹⁾ Gemiddelde Oct., Nov., Dec. ²⁾ Gemiddelde Jan., Febr., Mrt. ³⁾ Nov. 1932. ⁴⁾ Mei 1933. ⁵⁾ Groothandelsprijzen; kleinhandelsprijzen onbekend. ⁶⁾ April 1933 = 71.5.

accijns, de belasting op gouden en zilveren werken, de registratierechten, de successierechten, de domeinen en de loodsgelden een hooger opbrengstcijfer. De overige, ongeveer evenveel middelen brachten minder op. De grootste daling vertoonde de dividend- en tantiëmebelasting; het nadeelig verschil bedroeg ongeveer evenveel als de geheele teruggang der middelenopbrengst (de nieuwe heffingen niet medegerekend).

Evenals de vorige maand gaf de grondbelasting weer een hogere opbrengst (*f* 36.500 méér), vermoedelijk het gevolg van een iets vlotter verloop van de invordering. Het surplus over de reeds afgelopen maanden steeg hierdoor tot *f* 95.700. De loop van dit middel bevestigt de meermalen gemaakte opmerking, dat de grondbelasting zich goed handhaaft.

De inkomstenbelasting liep terug met *f* 771.700, een voor de maand Augustus niet onaanzienlijk bedrag. De raming werd bij lange na niet gehaald, doch Augustus is voor alle directe belastingen niet voordelig. Over acht maanden belooft de teruggang *f* 12.409.300, welke vrijwel geheel op rekening komt van het belastingjaar 1932/33; de overige dienstjaren hebben in dien tijd nog geen 4 miljoen opgebracht.

De vermogensbelasting volgt de inkomstenbelasting vrijwel op den voet. Hier gaf de afgelopen maand een vermindering te zien van *f* 54.400, terwijl de ontvangsten over de eerste acht maanden *f* 1.682.600 bij die van hetzelfde tijdvak van 1932 ten achter bleven.

In tegenstelling met de vorige maand, toen de dividend- en tantiëmebelasting een surplus opleverde van *f* 1.403.200, viel in de laatstverloopen maand een daling te constateeren van niet minder dan *f* 4.159.300. Blijkbaar is de opbrengst der vorige maanden sterk beïnvloed door den factor van het sedert ongeveer een jaar ingevoerde systeem van voorloopige aanslagen. De stijging van Juli beteekende derhalve geen reëele verbetering der ontvangsten, doch slechts een verschuiving in den loop van het middel. In 1932 was Augustus de maand, waarin de grootste opbrengst binnenkwam (*f* 5.497.100); ditmaal vloeiden de baten het ruimst in Juli (inkomst *f* 3.167.900). De teruggang van Augustus is hiermede wel verklaard. De invloed der crisis blijkt eerst duidelijk bij vergelijking van de ontvangsten over de eerste acht maanden van 1932 en 1933; het loopende jaar vertoont een vermindering van *f* 4.097.300.

De invoerrechten lieten een toeneming in opbrengst zien van *f* 678.700 bij een ontvangst van *f* 6.748.400. Dit laatste bedrag werd sedert October 1932 niet meer bereikt. In hoofdzaak is de stijging der laatste maanden een gevolg van vermeerdering van den invoer, welke verband kan houden met een kleine opleving in het internationaal verkeer, al zal een deel daarvan ook wel zijn veroorzaakt door de vele specifieke of compenseerende rechten. Over acht maanden wijzen de invoerrechten nog een teruggang aan van *f* 4.902.100; voorts bleven de inkomsten *f* 5.200.800 bij het evenredig deel der raming ten achter. De opcenten op de invoerrechten geven nog steeds flinke baten; ditmaal *f* 1.078.500 bij een maandraming van *f* 875.000. Het statistiekrecht vertoonde een klein accres (van *f* 7.400), waaruit een toeneming van den omvang van onzen handel valt af te leiden.

Met uitzondering van den geslachtsaccijns, die door de hogere vee prijzen en het meerdere gebruik van rundvleesch tegenover buitenlandsch rundvleesch en binnenlandsch varkensvleesch *f* 44.500 méér verschafte, bewegen alle accijnzen zich, zij het met kleine verschillen, in dalende lijn. Het zout leverde *f* 45.900 minder op, doch hierin mag misschien een wisselwerking met de vorige maand worden gezien, toen dit middel met *f* 109.500 opliep. De wijnaccijns wijst geen noemenswaardige verandering aan tegenover het vorige jaar (ditmaal *f* 570 lagere ontvangst), terwijl de gedistilleerdaccijns decresseerde met *f* 31.100. Het bier bracht *f* 94.700 minder op. De opcenten op dezen accijns zijn thans blijkbaar op peil; de opbrengst overtrof de gemiddelde maandraming met *f* 18.500.

De suikeraccijns liep terug met *f* 37.400; deze uitkomst is evenwel gunstig, daar Augustus ditmaal een crediettermijn minder telde. De opcenten op den suikeraccijns kwamen thans voor het eerst boven de maandraming uit (met *f* 51.800). Tenslotte de tabaksaccijns, die een vermindering aanwees van *f* 83.700 door de verlaagde kleinhandelsprijzen, alsmede het verminderd verbruik.

De belasting op gouden en zilveren werken ging weer vooruit (met *f* 6.100). Toch bleven de uitkomsten der eerste acht maanden nog *f* 33.300 beneden die van hetzelfde tijdvak van 1932. In tegenstelling met de vorige maanden vertoonden de zegelrechten ditmaal weer een daling (van *f* 347.400), waarin voor *f* 139.500 werd bijgedragen door de beursbelasting. Er is op het oogenblik weinig handel ter beurze ten gevolge van de onzekere tijdsomstandigheden. Met de registratierechten gaat het daarentegen iets beter; het accres bedraagt *f* 247.700 en is te danken aan een wat grotere levendigheid op de markt voor onroerende goederen.

De successierechten gaven ditmaal een hogere opbrengst van *f* 108.900, doch deze stijging zal wel aan toevallige omstandigheden moeten worden toegeschreven. Over het geheel genomen gaat het met deze belasting bergafwaarts, gevolg van de toenemende verarming. De achterstand over de eerste acht maanden bedraagt *f* 2.851.800, terwijl het deficit ten opzichte van de raming *f* 3.289.700 belooft. De domeinen gaven, eveneens door toevallige omstandigheden, *f* 13.900 méér, terwijl tenslotte de loodsgelden opnieuw iets opliepen (met *f* 39.600). In totaal heeft laatstgenoemd middel in 1933 reeds *f* 121.500 meer opgeleverd dan in 1932.

Wat de inkomsten der fondsen betreft valt de vermeerdering op van de baten van het „Wegenfonds”, van *f* 3.572.000 tot *f* 3.772.400. In de eerste acht maanden van 1932 werd aan rijwielbelasting ontvangen *f* 6.819.700 (het leeuwenandeel van genoemde heffing komt tegenwoordig in Juli en Augustus binnen); in het loopende jaar werd *f* 7.063.000 aan rijwielbelasting geboekt.

INGEZONDEN STUKKEN.

DE WIJZIGING VAN DE CRISIS-INVOWERWET.

J. A. Carp's Garenfabrieken N.V. schrijft ons:

In het nummer van 6 Sept. jl. komt een artikel voor van Prof. Verrijn Stuart, met welks inhoud wij het volstrekt niet eens kunnen zijn.

Ter bestrijding van de door de Regeering voorgestelde wijziging van de crisis-invoerwet gaat Prof. Verrijn Stuart uit van de stelling, dat de contingentteering per se den prijs der betrokken goederen hoog houdt, welke stelling Zijn Hooggeleerde als een axioma zonder verder bewijs aanneemt.

En toch blijkt uit de praktijk, dat niets minder waar is. Immers, behalve dat de contingenten meestal zijn vastgesteld op een zeker percentage van de waarde van den invoer uit het buitenland in vorige jaren, hetwelk bij de daling van het prijsniveau in *hoeveelheid* meestal een ongeveer gelijke kwantiteit beteekent, blijft er toch altijd ook nog de binnenlandsche concurrentie, die zorgt, dat de prijzen niet omhoog loopen. De door Prof. Verrijn Stuart geuite critiek op de Regeering en de met de uitvoering van de contingentteering belaste Regeeringsorganen, is dan ook in hooge mate onbillijk, omdat het ons uit de praktijk bekend is, dat geenszins de producenten van „een aantal niet zonder eenige willekeur gekozen artikelen” ten koste van den consument zijn bevoordeeld, doch dat integendeel met pijnlijke nauwkeurigheid de belangen van den consument in het oog zijn gehouden, waarbij dan ook nog wel eens mag worden overwogen, dat, zoo iedere werkgelegenheid in het binnenland de pas wordt afgesneden, het aantal personen, dat in de mogelijkheid verkeert, consument te zijn, eveneens belangrijk zou afnemen. Het is o.i. juist het groote voordeel van contingentteering boven

tariefverhoging, dat het prijsniveau niet wordt opgedreven en dus de aanpassing van het loon aan het wereldprijsniveau niet wordt tegengehouden. De Regeering kan direct door meer consenten tot invoer te geven, tegen eventuele prijsopdrijving optreden.

Naschrift. Wanneer een maatregel tot contingentieering van den invoer *effectief* is, zoo is daarvan het gevolg, dat het aanbod van het betrokken goed op de binnenlandsche markt minder groot is dan zonder contingentieering het geval zou zijn. Dit beteekent derhalve, dat door *beperking van concurrentie* op de binnenlandsche markt een *opwaartsche druk* op den prijs wordt uitgeoefend. Dat is, naar het ons voorkomt, geen axioma, maar elementaire economie, waarvoor de geachte inzenders momenteel het oog wenschen te sluiten. Wij hebben niet gezegd, dat de prijzen der betrokken goederen steeds hooger zullen worden, dan zij waren, hoewel ook dat kan geschieden (wij verwijzen b.v. naar de beschouwingen over de contingentieering van bladzink in een vorig nummer van dit weekblad¹⁾); maar wel meenen wij te mogen aannemen, dat elke contingentieering, die aan haar doel beantwoordt, en die mitsdien buitenlandse concurrentie beperkt, de strekking heeft om de prijzen op een hooger peil te doen blijven, dan waarop zij zouden zijn, wanneer deze concurrentie vrij spel had.

Wat den invloed der contingentieering op de prijzen ter binnenlandsche markt betreft, zoo verwijzen wij verder naar het betoog van Mr. Dr. E. Tekendroek in een vorig nummer¹⁾, inzonderheid waar deze het heeft over het verband, dat volgens het nieuwe stelsel kan worden gelegd tusschen de aan ons land geboden exportmogelijkheden en de vaststelling van den omvang van het op de binnenlandsche markt toe te laten contingent.

Elke contingentieeringsmaatregel behelst noodwendig een element van willekeur, wanneer men te maken heeft met een maatschappij, zoo vol van dynamische verschuivingen, als die, in welke wij leven. Wij hebben meermalen gelegenheid gehad daarop in dit weekblad bij de beoordeeling van de vastgestelde contingentieeringspercentages de aandacht te vestigen. Daarmee willen wij niet zeggen, dat de Regeering en haar medewerkers niet bona fide zouden zijn bij het treffen van maatregelen ter uitvoering der Crisis-invoerwet; het stelsel zelve echter maakt een dergelijke willekeur onvermijdelijk, een willekeur, die slechts kan worden verergerd, wanneer men stap voor stap verder het pad der protectie opgaat. Iedereen beschermen gaat niet, want dan doet zich de aloude regel gelden: „allen beschermd, niemand beschermd”, omdat eenvoudig de een tegen den ander aanleunt en de ander tegen den een. Maar sommigen wel en anderen niet beschermen, ziedaar juist de willekeur, waartoe het huidige stelsel moet voeren, ook al tracht men nog zoo nauwgezet deze willekeur te vermijden.

Dat contingentieering de loonaanpassing niet zou belemmeren, komt ons onhoudbaar voor. Als het waar is — hetgeen wij hierboven schreven — dat *effectieve* contingentieering een opwaartschen druk op de prijzen der betrokken goederen uitoefent, zoo belemmert zij te dien aanzien het aanpassingsproces, en deze belemmering van een door talrijke contingentieeringsmaatregelen in de laatste anderhalf jaar zeer belangrijk geworden onderdeel remt ook weer de rest, dus ook de loonen. De Regeering hinkt in haar economische politiek op twee gedachten: enerzijds wil zij aanpassing van de prijzen hier te lande bij de algemeene deflatie, anderzijds tracht zij de prijzen van de in gesteunde bedrijfstakken geproduceerde goederen voor daling te behoeden, waardoor ons land een onbehaaglijk duurte-eiland in de internationale deflatiezone wordt. Zulk een politiek kan nimmer heilzaam zijn.

G. M. V. S.

¹⁾ Zie E.-S. B. van 13 Sept. jl.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN:

(In Guldens)

	Aug. 1933	Sedert 1 Januari 1933	Overeen- komstige periode 1932
Directe belastingen.			
Grondbelasting	355.400	4.419.853	4.324.152
Personeele belasting ¹⁾ ..	—	—	202.194
Inkomstenbelasting ..	2.376.191	40.640.649	53.049.966
Vermogensbelasting ..	468.489	7.144.908	8.827.507
Dividend- en tantiëmebel.	1.337.730	7.952.430	12.049.717
Invoerrechten	6.748.427	45.465.823	50.367.894
Opc. op rechten op d. inv. ²⁾	1.078.488	10.256.505	—
Statistiekrecht	179.633	1.282.381	1.386.064
Accijnzen			
Zout	156.730	1.400.468	1.417.003
Geslacht	602.085	4.355.101	4.334.528
Wijn	28.139	793.479	1.310.250
Gedistilleerd	2.283.179	19.614.831	21.224.371
Bier	1.078.059	6.639.916	7.449.579
Opc. op accijns op Bier ³⁾	168.496	577.814	—
Suiker	4.639.230	33.225.597	34.275.257
Opc. op acc. op Suiker ³⁾	926.828	4.905.199	—
Tabak	2.031.005	15.393.254	18.571.332
Bel op gouden en zilverw.	44.457	407.686	441.003
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	1.090.500	10.030.936	10.849.124
Registratierechten ..	836.080	7.393.510	7.043.610
Successierechten	2.600.514	20.710.331	23.562.161
Domein, wegen en vaart.			
Staatsloterij	226.231	2.346.965	2.635.047
Loodsgelden	24.337	438.064	435.788
	288.708	2.299.441	2.117.950
Totaal-Generaal . . .	29.568.936	247.695.142	265.934.497

¹⁾ Met ingang v. h. belastingjaar 1931 wordt de personeele bel. gegeven ten bate v. d. gem., zoodat de in dezen staat vermelde bedragen uitsluitend vroegere belastingjaren betreffen. ²⁾ Wegens de wijzigingen, tijdens de behandeling aangebracht in het ontwerp dat geleid heeft tot de wet van 24 Dec. 1932, Stbl. No. 634, worden de opcenten op de invoerrechten en de opcenten op den bieraccijns lager geraamd dan geschiedde in de toelichting bij de Middelenwet, en worden nieuw ingevoegd de opcenten op den suikeraccijns. ³⁾ Hieronder begrepen f 254.664 wegens zegelrecht enz. (Beursbel.). ⁴⁾ f 2.416.167. ⁵⁾ f 1.961.005

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

Verdedigingsbelasting ..	495.438	6.082.503	9.209.495
Opcenten:			
Grondbelasting	216.008	2.789.647	3.447.113
Personeele belasting ..	—	—	32.992
Inkomstenbelasting ..	479.221	8.157.010	10.462.561
Vermogensbelasting ..	256.867	3.928.281	4.859.614
Dividend- en tantiëmebelasting	441.384	2.624.300	3.976.407
Accijns op Wijn	20.005	617.761	743.139
„ „ Gedistilleerd	228.318	1.961.483	2.122.437
„ „ Suiker	463.169	3.307.954	1.337.381
Tabaksacc. op sigaretten	416.790	4.068.283	3.380.853
Zegelrecht v. buitl. eff.	49.583	627.290	404.026
Invoerr. Zuidvruchten	69.219	984.238	508.725
Opc. invoerr. op Zuidvr.	20.766	295.271	—
Totaal . . .	3.156.768	35.444.021	40.484.743

HEFFINGEN VOOR HET WEGENFONDS.

Wegenbelasting	842.604	10.383.453	10.068.506
Rijwielbelasting	2.929.828	7.062.990	6.819.692
Totaal	3.772.432	17.446.443	16.888.198

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET „GEMEENTEFONDS”

Gemeentefondsbelasting ..	2.523.470	43.342.935	52.164.825
Tijd. opc. Gemeentef. bel. .	645.725	1.036.815	—
Opcenten Vermogensbel. .	241.634	3.462.698	4.106.163
Tijd. opc. Vermogensbel. .	80.878	138.540	—
Totaal	3.941.707	47.980.988	56.270.988

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING SEDERT 1 JANUARI 1933.

Dienstjaren	Grond- belasting	Inkomsten- belasting	Vermogens- belasting
1930/31	—	219.822	35.906
1931/32	22.343	1.283.849	216.694
1932/33	674.714	36.845.855	6.425.542
1933/34	3.722.796	2.291.123	466.766
Totaal	4.419.853	40.640.649	7.144.908

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

OPEN MARKT.

	1933				1932	1931	1914
	23 Sept.	18/23 Sept.	11/16 Sept.	4/9 Sept.	19/24 Sept.	21/26 Sept.	20/24 Juli
Amsterdam Partic.disc. Prolong.	9/16	9/16-3/4	11/16-3/4	11/16-1	1/4-1/2	11/16-2 1/4	3 1/8-3/16
Londen Daggeld... Partic.disc.	1/4-1 3/8	1/4-1 3/8	1/4-1 3/8	1/4-1 3/8	1/4-1 3/8	3 3/4-5 1/2	1 1/4-2 1/4
Berlijn Daggeld... Maandgeld Part. disc. Warenw...	4 1/4-5 1/4	4 1/4-5 1/2	4 3/8-5 1/2	3 1/2-5 1/4	4 1/2-6 3/4	8-10 1/2	—
New York Daggeld 1) Partic.disc.	1/2	1/2	3/4	3/4	2-1/4	1 1/2-3/4	1 3/4-2 1/2

1) Koers van 22 Sept. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
19 Sept. 1933	1.61 1/2	7.73	59.17	9.70 1/2	34.58	99 7/8
20 " 1933	1.58 3/8	7.68	59.18	9.70 1/2	34.56	99 7/8
21 " 1933	1.61 7/8	7.70 1/4	59.15	9.70 1/2	34.57 1/2	99 7/8
22 " 1933	1.60 1/4	7.67	59.15 1/2	9.70 1/2	34.57	99 7/8
23 " 1933	1.60 1/4	7.67 1/2	59.16	9.70 1/2	34.56 1/2	99 7/8
25 " 1933	1.64 1/2	7.74 3/4	59.15	9.70 1/2	34.56 1/2	99 7/8
Laagste d.w.1)	1.57	7.62 1/2	59.07 1/2	9.69 1/2	34.52 1/2	99 1/2
Hoogste d.w.1)	1.64 1/2	7.77	59.20	9.70 1/2	34.62 1/2	100
Muntpariteit	2.4878	12.1070	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag *)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
19 Sept. 1933	48.03	—	7.35 1/2	1.49	13.06	20.74
20 " 1933	48.03	—	7.35 1/2	1.49	13.02	20.72 1/2
21 " 1933	48.01	—	7.36	1.50	13.02	20.74
22 " 1933	48.01 1/2	—	7.36	1.49	13.02 1/2	20.72 1/2
23 " 1933	48.01	—	7.36	1.49	—	—
25 " 1933	48.02	—	7.36	1.49	13.02 1/2	20.73 1/2
Laagste d.w.1)	47.95	—	7.32 1/2	1.45	12.95	20.60
Hoogste d.w.1)	48.07 1/2	28.—	7.40	1.55	13.12 1/2	20.85
Muntpariteit	48.12 1/2	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopen-hagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Mon-treal 1)
19 Sept. 1933	39.95	34.60	38.90	3.42 1/2	65	1.60
20 " 1933	39.65	34.35	38.60	3.38	65	1.58
21 " 1933	39.70	34.45	38.75	3.42 1/2	65	1.59
22 " 1933	39.60	34.30	38.55	3.40	65	1.56
23 " 1933	39.60	34.40	38.60	3.40	65	1.56
25 " 1933	40.—	34.70	39.—	3.40	65	1.59
Laagste d.w.1)	39.25	33.95	38.25	3.32 1/2	—	1.54
Hoogste d.w.1)	40.20	34.80	39.15	3.47 1/2	65	1.62 1/2
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 1/2	2.4878

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ p. 100 £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
19 Sept. 1933	4,80 1/2	6,05 1/2	37,—	62,65
20 " 1933	4,79 3/8	6,07	37,—	62,60
21 " 1933	4,78 1/2	6,07 1/2	37,—	62,60
22 " 1933	4,79 1/2	6,08 1/2	37,75	62,70
23 " 1933	4,78 1/2	6,05	37,—	62,50
25 " 1933	4,74 1/2	5,98 1/2	36,65	61,65
26 Sept. 1932	3,45 7/16	3,91 11/16	23,79 3/4	40,13 1/2
Muntpariteit..	4,86	3,90 3/8	23,81 1/2	40 3/16

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
19 Aug. 1933..	709	1.064	685	712	2.281
12 " 1933..	705	1.117	694	711	2.279
5 " 1933..	712	1.336	540	714	2.291
29 Juli 1933..	710 2)	1.406	509	720	2.291
22 " 1933..	710 2)	1.062	597	721	2.282
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluftp. der activa. 2) Benevens f 152.000 buitenslands.

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	9 Sept. 1933	16 Sept. 1933	18/23 Sept. 1933 Laagste	23 Sept. 1933 Hoogste
Alexandrië..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 3/8	97 5/8
Athene	Dr. p. £	570	575	540	590
Bangkok....	Sh. p. tical	1/10 5/8	1/10 3/8	1/10 5/8	1/10 5/8
Budapest ..	Pen. p. £	18 1/2	18 1/2	17	19 1/2
Buenos Aires	d. p. \$	43 3/8	44	44 1/4	45 1/4
Calcutta	Sh. p. rup.	1/6 1/10	1/6	1/5 3/10 3/2	1/6 1/10
Constantin ..	Piast. p. £	660	660	650	650
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/4 7/8	1/5 1/16	1/4 3/4	1/6
Kobe	Sh. p. yen	1/1 11/16	1/2 1/16	1/2	1/2 3/16
Lissabon	Escu. p. £	105 1/2	105	101 1/4	105
Mexico	\$ per £	16 1/2	16 1/2	15 1/2	17 1/2
Montevideo .	d. per £	36	36 1/2	36	37 1/2
Montreal ..	\$ per £	4.75 1/2	4.86	4.84	4.92
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	4 3/8	4 1/4	4 1/8	4 1/2
Shanghai ..	Sh. p. tael	1/3 1/8	1/3 3/16	1/3	1/3 3/8
Singapore ..	id. p. \$	2/4 1/32	2/4 1/32	2/3 11/16	1/4 1/4
Valparaiso 1).	\$ per £	—	—	—	—
Warschau ..	Zl. p. £	28 3/8	28 1/4	27 3/8	28 3/4

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

	Londen 1)	N.York 2)	Londen
12 Sept. 1933..	18 3/16	37 1/2	127/7
13 " 1933..	18 1/8	37 1/2	129/2
14 " 1933..	18 1/16	38 1/4	129/6
15 " 1933..	18 3/8	38 3/8	130 5
16 " 1933..	18 1/16	38 3/4	130/5
18 " 1933..	18 7/16	40 1/8	131/9
19 Sept. 1932..	17 11/16	27 3/8	118/6
27 Juli 1914..	24 11/16	59	84/10 3/4

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

	Londen 1)	N.York 2)	Londen
19 Sept. 1933..	18 1/2	39 3/8	131/9
20 " 1933..	18 7/16	40 3/8	133/9
21 " 1933..	—	39 1/4	—
22 " 1933..	18 1/4	39 3/8	133/7
23 " 1933..	18 1/2	40 1/2	133/5 1/2
25 " 1933..	18 7/16	39 3/8	132/—
26 Sept. 1932..	17 11/16	27 3/8	119/1
27 Juli 1914..	24 11/16	59	84/10 3/4

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS

Vorderingen.	15 Sept. 1933.	23 Sept. 1933
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 20.437.100,10	f 31.080.201,77
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorschotten op ultimo Aug. 1933 aan de gem. verst. op v. haar d. d. Rijksadm. te heffen gem. ink. bel. en op. op de Rijksink. bel.	" 1.728.017,85	" 313.649,56
Voorschotten op ultimo Aug. 1933 aan de gem. verstrekt op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. and. d. gem. fondsb. alsmede op. op die belastingen en op de vermogensbelasting Voorschotten aan Ned.-Indië.....	" 203.460.609,35	" 200.716.029,45
Id. aan Suriname.....	" 12.472.004,77	" 12.483.744,60
Id. aan Curaçao.....	" 5.615.589,80	" 5.458.075,67
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Saldo der postrek. v. Rijkscomptabellen Vord. op andere Staatsbedrijven 1)....	" 101.874.389,23	" 101.545.999,43
Verstr. t. laste der Rijksbeogr. kasgelden-leeningen aan gemeenten (saldo)....	" 26.963.183,94	" 28.316.616,06
	" 9.513.281,18	" 9.088.110,99
	" 44.794.557,34	" 44.801.547,34

Vorderingen.	16 Sept. 1933.	23 Sept. 1933
Voorschot door De Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrool verstrekt Schatkistbiljetten in omloop.....	f 335.447.000,—	f 335.447.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 187.900.000,—	" 187.900.000,—
Zilverbons in omloop.....	" 1.455.048,—	" 1.449.518,—
Schuld op ultimo Aug. 1933 aan de gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fondsb. alsmede op. op die bel. en op de verm. bel.	" 3.920.781,53	" 3.920.781,53
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1) Id. aan het Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1) Id. aan andere Staatsbedrijven 1)....	" 9.149.888,50	" 9.176.925,02
	" 91.327.523,96	" 89.553.599,28
	" 35.371,87	" 35.672,57
Id. aan diverse instellingen 1).....	" 105.466.064,92	" 105.802.099,84

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	16 Sept. 1933.	23 Sept. 1933
Saldo Javasche Bank.....	—	—
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell. Schatkistpromessen	f 203.466.000,—	f 200.716.000,—
Schatkistbiljetten	" 1.000.000,—	" 1.000.000,—
Muntbiljetten in omloop	" 19.700.000,—	" 19.700.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds. Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 1.400.000,—	" 1.399.000,—
Voorschot van de Javasche Bank....	" 9.066.000,—	" 9.066.000,—
	" 709.000,—	" 680.000,—
	" 632.000,—	" 2.824.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 25 September 1933.

Activa.			
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbke f 26.760.326,58 Bijbnk. „ 598.509,30 Ag. sch. „ 4.077.450,15	f	31.436.286,03
Papier o. h. Buitenl. in disconto	„	—
Idem eigen portef.	f 1.248.750,—	„	1.248.750,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	„	—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 100.887.449,92 ¹⁾ Bijbnk. „ 3.731.137,93 Ag. sch. „ 39.473.887,07	f	144.092.474,92
Op Effecten f 142.894.292,09 ¹⁾	„	144.092.474,92 ¹⁾
Op Goederen en Spec. f 1.198.182,83	„	—
Voorschotten a. h. Rijk	„	—
Munt, Goud f 113.858.675,—	„	—
Muntmat., Goud f 727.296.507,10	„	—
Munt, Zilver, enz. f 841.155.182,10	„	—
Muntmat., Zilver f 25.530.447,07	„	—
Belegging 1/8 kapitaal, reserves en pensioenfond. f 21.540.798,38	„	—
Gebouwen en Meub. der Bank f 5.000.000,—	„	—
Diverse rekeningen f 5.098.153,94	„	—
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S. No. 221) f 18.331.195,17	„	—
	f 1.093.433.287,61.		
Passiva.			
Kapitaal f 20.000.000,—	„	—
Reservefond. f 3.749.272,82	„	—
Bijzondere reserve f 5.000.000,—	„	—
Pensioenfond. f 8.821.980,83	„	—
Bankbiljetten in omloop f 897.082.740,—	„	—
Bankassignatiën in omloop f 22.625,18	„	—
Rek.-Cour. saldo's: Het Rijk	f 15.637.675,76	„	—
Anderen	f 141.516.323,80	„	—
Diverse rekeningen f 1.602.669,22	„	—
	f 1.093.433.287,61		

Beschikbaar metaalsaldo f 445.500.961,35
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is „ 1.113.752.403,—

1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) f 76.424.425,—
2) Waarvan in het buitenland „ 5.020.302,58

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek- kings perc.
	Munt	Muntmat.				
25 Sept. '33	113859	727.297	897.083	157.177	445.501	82
18 „ '33	111859	717.110	902.591	138.931	437.631	82
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ¹⁾
25 Sept. 1933	31.436	—	144.092	1.249	5.098
18 „ 1933	31.359	—	144.248	1.249	5.218
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
23 Spt. '33 ²⁾	136.490	—	190.300	25.660	50.106
16 „ '33 ²⁾	138.600	—	195.030	26.150	50.128
26 Aug. 1933	99.925	40.602	193.697	29.768	51.141
19 „ 1933	99.924	40.347	196.056	30.989	49.453
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaal.	Dis- conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek- kings-percentage
23 Spt. '33 ²⁾	570	78.240	13.080	63	63
16 „ '33 ²⁾	570	80.920	13.520	63	63
26 Aug. 1933	582	9.510	58.172	16.175	63
19 „ 1933	491	9.506	59.934	19.652	62
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.

BANK VAN ENGELAND.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
20 Sept. 1933	191.732	370.470	79.906	9.192	14.449
13 „ 1933	191.745	372.533	77.843	9.185	11.939
22 Juli 1914	40.164	—	29.317	—	33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek- kings-perc. 1)
			Bankers	Other Accounts		
20 Sept. '33	80.656	18.219	105.688	43.421	81.263	48,5
13 „ '33	83.746	12.263	109.643	43.942	79.212	47,7
22 Juli '14	11.005	14.736	—	42.185	29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wis- sels	Waarv. op het buitenl.	Belee- ningen	Renteloos voorschot v. d. Staat
15 Sept. '33	82.262	787	1.284	3.951	1.346	2.761	3.200
8 „ '33	82.270	798	1.290	4.145	1.346	2.736	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver- sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Particulieren
15 Sept. '33	6.413	2.332	81.423	1.274	2.101	18.152
8 „ '33	6.413	2.203	82.037	1.050	2.102	18.027
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Belee- ningen
15 Sept. 1933	338,1	58,7	58,9	3.054,8	86,9
7 „ 1933	325,4	78,8	71,1	3.107,7	88,7
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec- ten	Diverse Activa ²⁾	Circu- latie	Rekg.- Crt.	Diverse Passiva
15 Sept. 1933	320,0	507,1	3.383,8	389,5	225,5
7 „ 1933	320,2	507,2	3.420,4	378,4	239,5
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 15, 7 Sept. 1933, resp. 23, 24 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Data	Goud		Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorschot aan den Staat	Overheids- fondsen	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Munt en diversen						Schatkist	Partic.
21 Sept. 1933	2.706	69	770	68	355	40	3.451	283	265
14 „ 1933	2.701	66	749	52	355	40	3.537	81	336

FEDERAL RESERVE BANKS.

Data	Goudvoorraad			Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	„Other cash“ ²⁾	In her- disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
6 Sept. '33	3.588,4	2.784,8	221,1	144,8	7,0
30 Aug. '33	3.588,0	2.815,2	239,9	153,2	6,9

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circu- latie	Totaal Depo- sito's	Gestort Kapitaal	Goud- Dek- kings-perc. 1)	Algem. Dek- kings-perc. 2)
6 Sept. '33	2.166,4	3.010,9	2.673,0	146,0	63,1	67,0
30 Aug. '33	2.128,8	2.974,2	2.697,0	146,1	63,2	67,5

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.
3) „Other Cash“ does not include Federal Reserve Notes or a Bank's own Federal Reserve bank notes.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Data	Aantal banken	Dis- conto's en beleen.	Beleg- gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo- sito's	Waarvan time deposits
30 Aug. '33	31	8.533	8.074	1.784	15.800	4.508
23 „ '33	29	8.505	8.100	1.778	15.769	4.516

De posten van De Ned. Bank, de Javasche Bank en de Bank of Eng- land zijn in duizenden, alle overige posten in miljoenen van de be- treffende valuta.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 26 September 1933.

De laatste schatting van de tarwe-opbrengst in Hongarije is grooter dan de vorige en bedraagt 11.274.000 quarters tegen 9.384.000 quarters in het vorige jaar. De verkoop van het voor uitvoer beschikbare kwantum gaat niet vlot en geregeld wordt Hongaarsche tarwe van zeer goede kwaliteit dringend aangeboden. In Bulgarije wordt de opbrengst 500.000 quarters, grooter geschat dan in het vorige jaar, doch van die in Roemenië meent men nu, dat zij niet zoo groot is als de laatste officiële schatting. Van Roemeensche tarwe-aanbiedingen hoort men nog weinig. De Deutsche oogst wordt geschat op 25.392.000 quarters tegen een opbrengst van 23.275.000 quarters in het vorige jaar. De Deutsche regeering meent, dat deze geheele hoeveelheid noodig is voor eigen gebruik en dat tegen uitvoeren later weer andere tarwe moet worden ingevoerd. Verder verwacht men in Duitsland vermeerdering van het verbruik door afnemende werkloosheid. De Deutsche regeering heeft minimumprijzen vastgesteld, waardoor uitvoer niet meer loonend is en de aanbiedingen van Deutsche tarwe in omliggende landen heeft opgehouden. In Frankrijk meent de regeering, dat de uitvoeren van Fransche tarwe van te kleinen omvang zullen zijn om een drukkenden invloed op de wereldprijzen te hebben, daar tarwe in meerdere mate voor voederdoelcinden zal worden gebruikt en het uitmalingspercentage zal worden verlaagd. De particuliere oogstramingen in Frankrijk zijn echter belangrijk grooter dan de officiële. Wanneer de meeningen in Duitsland en Frankrijk juist zijn, dat tegenover de uitgevoerde of uit te voeren tarwe later tenminste voor een groot deel weder zal moeten worden ingevoerd, moeten toch beide landen per saldo worden beschouwd niet te behooren tot invoerlanden van tarwe. De hoeveelheid tarwe, welke in de Europeesche invoerendē landen noodig zal zijn, wordt dit jaar door de goede uitkomsten der eigen oogsten aanmerkelijk lager dan in vorige jaren geschat op ongeveer 45 miljoen quarters. De resultaten van den tarwe-oogst in China zijn beter dan verleden jaar en men verwacht, dat de opbrengst een gemiddelde zal zijn. Wanneer de regeering der Ver. Staten haar plan ten uitvoer brengt om met een groote uitvoerprijs 35 miljoen bushels tarwe naar het Verre Oosten te verkoopen, zou dat een zware slag zijn voor andere landen, welke aan China en Japan verkoopen. De geheele invoerbehoefte van landen buiten Europa wordt op 18 miljoen quarters geschat. De uitvoerlanden zijn nog steeds in onderhandeling met Rusland om de hoeveelheid tarwe vast te stellen, welke Rusland zal mogen uitvoeren volgens onderling overleg; met de door de andere landen voorgestelde hoeveelheid kan Rusland zich tot nog toe niet vereenigen. De zaken in tarwe zijn in de afgelopen week zeer gehinderd door de sterk fluctuerende koersen van den Dollar en het Pond Sterling, welke van grooten invloed waren op de prijzen. Koopers hebben er dan ook veelal de voorkeur aan gegeven een afwachtende houding aan te nemen. In Noord-Amerika wordt weder luider de eisch tot verdere inflatie gehoord. In het begin der week steeg de termijnmarkt te Chicago op inflatiegeruchten, doch daalde later scherp om tenslotte weder te stijgen. Het slot was $3\frac{1}{2}$ dollarcenten per 60 lbs. lager dan een week geleden. De markt te Winnipeg volgde die te Chicago, op sommige dagen werd de markt gesteund door klachten over regen in het Noorden, waardoor het dorschen werd vertraagd en waarvan de kwaliteit te lijden had. Het slot te Winnipeg was $2\frac{3}{4}$ dollarcenten lager dan een week geleden. In Argentinië heeft het flink geregend en de vrees voor schade door

droogte is geheel verdwenen. De koersen aan de Argentijnsche termijnmarkten zijn vooral in het midden der week sterk gedaald. Het slot te Buenos Aires was 28 centavos per 100 KG. lager, te Rosario 25 centavos lager dan een week geleden.

Aan de rogge-markt kwamen geen prijsveranderingen voor, in hoofdzaak wordt Hongaarsche rogge tot onveranderde prijzen dringend aangeboden. Door het verbod verder rogge te denatureeren kwamen voor voederdoelcinden geen nieuwe zaken in ons land tot stand. De Duitse rogge-opbrengst wordt geschat op 40.236.000 quarters tegen 38.470.000 quarters in het vorige jaar. De verkoop werd gerapporteerd van Donaugogge naar Noord-Amerika, waarheen scheepsruimte werd gecharterd.

Het aanbod van disponibele en spoedig verwachte maïs was in de afgelopen week beperkt en in het begin werden verschillende zaken gedaan tot nog iets hoogere dan de in het einde der voorafgaande week reeds eenige Guldens per last gestegen prijzen. Ook in verder verwijderde stoomende partijen kwamen tot verhoogde prijzen niet onbelangrijke zaken tot stand. Daarna is weder eenige verlaging ingetreden toen de consumptievraag tegenviel en de Argentijnsche koersen lager kwamen. Spoedig verwachte maïs is het minst in prijs gedaald wegens het beperkte aanbod van die positie; het gevoeligst was de verlaging voor booten, welke tegen het midden der volgende maand verwacht worden. De koersen aan de termijnmarkt te Buenos Aires sloten 9 centavos per 100 KG. lager, te Rosario 10 centavos lager dan een week geleden. De prijzen voor Platamaïs op aflading zijn ook gedaald, die voor Donaumaïs zijn voor latere termijnen vrijwel onveranderd gebleven. Zaken in verder verwijderde posities zijn beperkt. Berichten uit Roemenië over den maïs-oogst blijven ongunstig voor de hoogere streken in het Noorden, doch in het Zuiden luiden zij gunstig.

Voor gerst was de vraag beperkt. Nadat in het einde der voorafgaande week de prijzen waren gestegen, is in de afgelopen week al spoedig eene verlaging ingetreden en daarna zijn de prijzen nog iets verder afgebrokkeld, zoodat het lage niveau van twee weken geleden weder werd bereikt. De Donau is dringend met gerst op aflading aan de markt, waarvoor matige belangstelling bestaat, daar de aankomende partijen slechts moeilijk te plaatsen zijn.

SUIKER.

De nog steeds toenemende verwarring op Cuba alsmede het wantrouwen ten opzichte van de ontwikkeling in Amerika, veroorzaakte flauwe markten.

De belangstelling voor ruwsuiker in Amerika beperkte zich tot het dekken der allernoodigste behoefte zijdens raffinadeurs. De betaalde prijs bedroeg ca. 1.62 d.c. voor prompte Cubasuiker.

De New-Yorksche termijnmarkt was flauw met afbrokkelende noteeringen niettegenstaande de daling van den Dollar. De slotnoteeringen waren: Oct. 1.50, Dec. 1.55, Jan. 1.56 en Mrt. 1.62, terwijl de slotnoteering voor Spot Centr. 3.62 bedroeg.

De laatste Cuba-statistiek luidt als volgt:

	1933	1932	1931
	tons	tons	tons
Productie (Raming)	1.994.528	2.602.864	3.122.186
Ontvangsten	17.587	19.602	33.798
Totaal sedert 1/1	958.652	1.448.621	1.801.703
Verscheppingen	37.112	32.897	65.958
Voorraad	651.247	845.436	1.121.619

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	17/23 Sept. 1933	Sedert 1 Jan. 1933	Overeenk. tijdvak 1932	17/23 Sept. 1933	Sedert 1 Jan. 1933	Overeenk. tijdvak 1932	1933	1932
Tarwe	30.271	1.068.436	1.019.288	740	21.121	7.800	1.089.557	1.027.088
Rogge	3.577	281.366	380.590	400	5.969	1.743	287.335	382.333
Boekweit	1.535	16.490	18.084	—	25	—	16.515	18.084
Maïs	7.486	800.016	1.020.041	99	142.980	252.002	942.996	1.272.043
Gerst	14.352	285.892	307.262	1.589	26.143	16.832	312.035	324.094
Haver	1.955	107.221	139.185	—	3.306	3.241	110.527	142.426
Lijnzaad	3.090	161.726	212.044	—	189.974	293.554	351.700	505.598
Lijnkoek	3.963	81.222	74.529	—	200	50	81.422	74.579
Tarwemeel	108	13.226	17.677	20	5.271	10.028	18.497	27.705
Andere meelsoorten	2.065	37.254	30.888	353	7.797	9.610	45.051	40.498

	GRANEN EN ZADEN										TUINBOUWARTIKELEN						VLEESCH			
	TARWE Manitoba No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G. 3)		ROGGE No. 2 Canada loco R'dam/A'dam per 100 K.G. 3)		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST 64/65 K.G. La Plata loco Rotterdam/ A'dam per 2000 K.G. 4)		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		DRUIVEN Black Ali- cante p. KG. Westland		TOMATEN A p. 100 KG Westland		BLOEM- KOOL 1e soort p. 100 st. Groot- broek 5)		RUND- VLEESCH (versch) Gem.v. 3kw. per 100 KG. Rotterdam		VARKENS- VLEESCH (versch) per 100 KG. Rotterdam	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1925	17,20	100,0	13,07	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0										
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9										
1927	14,75	85,8	12,47	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4										
1928	13,47	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	0,80	100,0	20,—	100,0	14,80	100,0	93,—	100,—	77,50	100,—
1929	12,25	71,2	10,87	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	0,64	80,0	16,—	80,0	17,23	116,4	96,40	103,7	93,12	120,2
1930	9,67	56,3	6,22	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	0,62	77,5	20,—	100,0	14,22	96,1	108,—	116,1	72,90	94,1
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	0,49	61,3	14,50	72,5	7,54	50,9	88,—	94,6	48,—	61,9
1932	5,22	30,4	4,62	35,4	77,25	33,4	100,75	42,7	137,00	29,6	0,41	51,3	11,50	57,5	9,92	67,0	61,—	65,6	37,50	48,4
Jan. 1931	6,52	37,9	4,—	30,6	84,50	36,5	86,25	36,5	207,50	44,9							96,—	103,2	56,—	72,3
Febr. "	5,77	33,6	3,90	29,8	87,50	37,8	85,75	36,3	206,25	44,6							91,—	97,8	50,—	64,5
Maart "	5,62	32,7	4,20	32,1	103,00	44,5	104,75	44,4	214,00	46,3							90,—	96,8	51,—	65,8
April "	5,90	34,4	4,42	33,8	112,00	48,4	117,00	49,6	197,75	42,8							97,—	104,3	47,—	60,6
Mei "	6,15	35,8	4,97	38,0	95,75	41,4	124,00	52,5	189,00	40,9							98,—	105,4	45,—	58,1
Juni "	5,75	33,4	5,05	38,6	86,75	37,5	116,50	49,4	191,50	41,4							101,—	108,6	41,—	52,9
Juli "	5,42	31,5	4,70	35,9	84,25	36,4	115,75	49,0	211,00	45,6			23,—	115,0			95,—	102,2	49,—	63,2
Aug. "	4,97	28,9	4,02	30,8	74,50	32,2	119,50	50,6	185,50	40,1	0,65	81,3	8,50	42,5			94,—	101,1	54,—	69,7
Sept. "	4,77	27,8	4,27	32,7	68,00	29,4	97,00	41,1	164,25	35,5	0,48	60,0	9,—	45,0	12,21	82,5	84,—	90,3	50,—	64,5
Oct. "	5,—	29,1	4,47	34,2	68,50	29,6	94,75	40,1	160,25	34,6	0,34	42,5	17,50	87,5	4,38	29,6	75,—	80,6	49,—	63,2
Nov. "	5,82	33,9	5,47	41,9	81,00	35,0	114,50	48,5	169,75	36,7					6,04	40,8	72,—	77,4	48,—	61,9
Dec. "	4,92	28,6	4,95	37,9	69,25	29,9	111,25	47,1	145,75	31,5							70,—	75,3	43,—	55,5
Jan. 1932	5,05	29,4	5,07	38,8	71,25	30,8	114,00	48,3	142,50	30,8							70,—	75,3	40,—	51,6
Febr. "	5,30	30,8	5,07	38,8	74,00	32,0	108,50	46,0	142,25	30,8							68,—	73,1	34,—	43,9
Maart "	5,52	32,1	5,80	44,4	86,75	37,5	118,00	50,0	143,25	31,0							67,—	72,0	32,—	41,3
April "	5,65	32,7	6,22	47,6	88,75	38,3	124,50	52,8	135,25	29,2							63,—	67,7	28,—	36,1
Mei "	5,60	32,6	5,30	40,5	78,00	33,7	116,00	49,2	130,25	28,2							63,—	67,7	26,—	33,5
Juni "	5,22	30,4	4,15	31,7	80,75	34,9	105,75	44,8	128,75	27,8							67,—	72,0	34,—	43,9
Juli "	4,90	28,5	4,—	30,6	78,75	34,0	100,25	42,5	129,75	28,1			15,50	77,5			64,—	68,8	35,50	45,8
Aug. "	5,20	30,2	4,07	31,2	77,50	33,5	98,25	41,6	133,00	28,8	0,56	70,0	8,—	40,0			62,—	66,7	40,50	52,2
Sept. "	5,47	31,8	4,20	32,1	78,50	33,9	88,50	37,5	150,75	32,6	0,37	46,3	5,50	27,5	9,78	66,1	55,—	59,1	42,50	54,8
Oct. "	5,25	30,5	3,92	30,0	74,50	32,2	79,50	33,7	138,25	29,9	0,30	37,5	17,—	85,0	9,81	66,3	51,—	54,8	44,—	56,8
Nov. "	4,90	28,5	3,90	29,8	71,25	30,8	79,00	33,5	135,25	29,2					10,18	68,8	53,—	57,0	46,—	59,3
Dec. "	4,72	27,5	3,80	29,1	66,25	28,6	75,25	31,9	135,00	29,2							53,—	57,0	46,—	59,3
Jan. 1933	4,95	28,8	3,75	28,7	73,00	31,5	75,25	31,9	136,50	29,5							50,50	54,3	44,75	57,7
Febr. "	4,77	27,8	3,70	28,3	71,00	30,7	74,75	31,7	130,25	28,2							49,25	53,0	45,—	58,1
Maart "	5,05	29,4	3,82	29,3	73,50	31,7	76,25	32,3	130,50	28,2							46,50	50,0	46,—	59,3
April "	5,15	29,9	3,75	28,7	72,75	31,4	71,25	30,2	129,50	28,0							49,50	53,2	48,25	62,3
Mei "	5,40	31,4	3,77	28,9	70,50	30,5	73,25	31,0	146,75	31,7							52,25	56,2	49,—	63,2
Juni "	5,25	30,5	3,55	27,2	66,00	28,5	75,75	32,1	163,25	35,3							51,25	55,1	48,—	61,9
Juli "	5,82	33,9	3,85	29,4	64,25	27,8	78,00	33,1	176,25	38,1			13,55	67,8			49,25	53,0	48,50	62,6
Aug. "	5,30	30,8	3,55	27,2	61,25	26,5	67,75	28,7	161,50	34,9	0,41	51,3	8,—	40,0			49,—	52,7	49,25	63,5
11 Sept. "	5,10	29,7	3,50	26,8	61,00	26,3	64,00	27,1	167,50	36,2	0,32	40,0	2,64	13,2	9,—	60,8	50,— ⁶	53,8	50,— ⁶	64,5
18 " "	4,90	28,5	3,50	26,8	59,00	25,5	62,50	26,5	160,00	34,6	0,25	31,3	2,40	12,0	10,92	73,8	51,— ⁷	54,8	53,— ⁷	69,0
25 " "	4,70	27,3	3,40	26,0	62,00	26,8	65,50	27,8	156,00	33,7	0,20	25,0	2,30	11,5	11,50	77,7	50,— ⁸	53,8	55,50 ⁸	71,6

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2 van Jan. 1931 tot vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische. 3) Tot Jan. 1928 Malting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1932 Langendijk. 4) 1 Sept. 5) 8 Sept. 6) 16 Sept. 7) 23 Sept. 8) 14 Sept. 9) 21 Sept. 10) 15 Sept. 11) 22 Sept.

	MINERALEN						TEXTIELGOEDEREN						DIVERSEN							
	STEENKOLEN Westfaalsche Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33,90 Bé s.g. per barrel		BENZINE Gulf exp. 64/66 ⁹ §cts. per U.S. gallon		KATOEN			WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Col- onial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER Gld. per 100 KG. netto				
	fl.	%	\$	%	§cts.	%	§cts.	%	pence	%	pence	%	pence	%	fl.	%	fl.	%		
1925	10,80	100,0	1,68	100,0	14,86	100,0	23,25	100,0	29,27	100,0	9,35	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,—	100,0
1926	17,90	165,7	1,89	112,5	13,65	91,9	17,55	75,5	16,24	55,5	6,30	67,4	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8
1927	11,25	104,2	1,30	77,4	14,86	100,—	17,50	75,3	16,78	57,3	7,27	77,8	48,50	88,2	26,50	88,4	40,43	116,5	11,48	95,7
1928	10,10	93,5	1,20	71,4	9,98	67,2	20,00	86,0	19,21	65,6	7,51	80,4	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7
1929	11,40	105,6	1,23	73,2	10,—	67,3	19,15	82,4	17,05	58,2	6,59	70,9	39,—	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
1930	11,35	105,1	1,12	66,7	8,77	59,0	13,55	58,3	12,—	41,0	3,92	41,5	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
1931	10,05	93,1	0,58	34,5	5,04	33,9	8,60	37,0	7,33	25,0	3,08	33,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7	8,61	71,8
1932	8,00	74,1	0,81	48,2	4,50	30,3	6,45	27,7	5,21	17,8	3,11	33,3	16,00	29,1	8,50	28,8	11,15	32,1	6,15	51,3
Jan. 1931	10,30	95,4	0,85	50,6	6,08	40,9	10,30	44,3	8,31	28,4	3,09	33,1	21,25	38,6	12,00	40,7	24,63	71,0	10,11	84,3
Febr. "	10,30	95,4	0,85	50,6	6,14	41,3	10,95	47,1	9,58	32,7	3,55	38,0	21,75	39,5	12,00	40,7	22,50	64,8	10,21	85,1
Maart "	10,30	95,4	0,66	39,3	6,07	40,9	10,90	46,9	9,70	33,1	3,56	38,1	25,25	45,9	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1
April "	10,15	94,0	0,53	31,5	5,66	38,1	10,25	44,1	8,68	29,7	3,31	35,4	24,50	44,5	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1
Mei "	10,00	92,6	0,53	31,5	5,37	36,2	9,40	40,4	8,18	27,9	3,01	32,2	23,50	42,7	13,00	44,1	21,75	62,7	10,21	85,1
Juni "	10,00	92,6	0,34	20,5	4,24	28,5	9,10	39,1	7,54	25,8	3,01	32,2	22,00	40,0	12,50	42,4	19,13	55,1	10,21	85,1
Juli "	10,00	92,6	0,24	14,3	3,40	22,9	9,25	39,8	7,73	26,4	3,35	35,8	22,25	40,5	12,50	42,4	20,25	58,4	8,26	68,8
Aug. "	10,00	92,6	0,43	25,9	3,94	26,5	7,20	31,0	5,94	20,3	2,59	27,7	22,25	40,5	12,00	40,7	18,75	54,0	7	

	ZUIVEL EN EIERN										METALEN													
	BOTER p.K.G. Leeuwarder Comm. Noteering		BOTER p.K.G. Heffing Crisis Zuivel-Centr.		KAAS Edammer Alkmaar Fabrieks- ma/merk		EIERN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton		LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton		TIN Locoprijzen Londen per Eng. ton		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesb. per Eng. ton		GIETRIJ-IJZER (Lux III) p. Eng. t. f.o.b. Antwerpen		ZINK Locoprijzen Londen per Eng. ton		GOUD cash Londen per ounce fine		ZILVER cash Londen per Standard Ounce	
	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	£	%	£	%	£	%	Sh.	%	sh.	%	£	%	sh.	%	pence	%
1925	2,31	100,0	—	—	56,-	100,0	9,18	100,0	£2.1/6	100,0	36,8/6	100,0	261.17/-	100,0	73/-	100,0	67/-	100,0	36,3/6	100,0	85/6	100,0	32 1/2	100,0
1926	1,98	85,7	—	—	43,15	77,1	8,15	88,8	58.1/-	93,5	31.1/6	85,3	290.17/6	111,1	86/6	118,5	68/6	102,5	34.2/6	94,3	85/-	99,5	28 1/2	89,3
1927	2,03	87,9	—	—	43,30	77,3	7,96	86,7	55.14/-	89,7	24.4/-	66,4	290.4/-	110,8	73/-	100,0	64/8	96,3	28.10/-	78,8	85/-	99,5	26 3/4	83,3
1928	2,11	91,3	—	—	48,05	85,8	7,99	87,0	63.16/-	102,8	21.1/-	57,8	227.5/-	86,8	66/-	90,4	62/8	93,5	25.5/6	69,9	85/-	99,5	26 1/2	81,1
1929	2,05	88,7	—	—	45,40	81,1	8,11	88,3	75.14/-	121,9	23.5/-	63,8	203.15/6	77,8	70/6	96,6	68/9	102,6	24.17/6	68,8	85/-	99,5	24 7/8	76,2
1930	1,66	71,9	—	—	38,45	68,7	6,72	73,2	54.13/-	88,0	18.1/6	49,6	142.5/-	54,3	67/-	91,8	59/6	88,8	16.17/-	46,6	85/-	99,5	24 1/8	75,4
1931	1,34	58,0	—	—	31,30	56,9	5,35	58,3	36.5/-	58,4	12.1/-	33,1	110.1/-	42,0	55/-	75,3	47/6	70,9	11.10/6	31,9	92/6	108,2	13 1/2	41,6
1932	0,94	40,7	—	—	22,70	40,5	4,14	45,1	22.17/-	36,8	8.12/-	23,6	97.2/-	37,1	42/-	57,5	37/-	55,2	9.16/-	27,1	118/-	138,0	12 1/8	40,1
Jan. '31	1,61	69,7	—	—	32,25	57,6	6,63	72,2	45.7/6	73,1	14.-/6	38,5	116.8/-	44,4	60/6	82,9	51/6	76,9	12.18/6	35,7	85/-	99,5	13 1/8	43,2
Febr. '31	1,66	71,9	—	—	33,80	60,4	6,21	67,6	45.1/6	72,6	13.5/6	36,4	117.-/6	44,7	58/6	80,3	48/10	75,5	12.8/6	34,3	85/-	99,5	12 1/2	38,9
Mrt. '31	1,47	63,6	—	—	35,00	62,5	4,94	53,8	45.1/6	72,6	13.3/6	36,2	122.1/-	46,6	58/6	80,3	48/10	72,9	12.8/6	34,3	85/-	99,5	13 1/8	41,8
Apr. '31	1,35	58,4	—	—	31,60	56,4	4,20	45,8	42.15/6	68,9	12.10/-	34,3	113.4/-	43,2	58/6	80,3	49/6	73,9	11.12/-	32,1	85/-	99,5	13 1/8	40,9
Mei '31	1,26	54,5	—	—	30,85	55,1	4,07	44,4	39.6/6	63,4	11.10/6	31,6	104.17/-	40,0	58/6	80,3	48/-	71,6	10.13/6	29,5	85/-	99,5	12 1/2	40,3
Juni '31	1,29	55,8	—	—	33,50	59,8	4,30	46,8	36.6/6	58,5	11.11/6	31,8	106.2/6	40,5	58/6	80,3	47/1	70,3	11.10/-	31,8	85/-	99,5	12 1/8	40,1
Juli '31	1,32	57,1	—	—	37,75	67,4	4,40	47,9	34.14/-	55,9	12.15/6	35,1	112.5/6	42,9	58/6	80,3	48/9	72,8	12.11/-	34,4	85/-	99,5	13 1/8	41,2
Aug. '31	1,30	56,3	—	—	36,00	64,3	4,98	54,2	32.15/-	52,8	11.19/6	32,9	114.19/6	43,9	58/6	80,3	47/9	71,3	11.14/6	32,4	85/-	99,5	12 1/8	39,9
Sept. '31	1,27	55,0	—	—	32,25	57,6	5,77	62,9	30.3/6	48,6	11.4/-	31,1	111.16/-	42,7	55/6	76,0	46/7	69,5	10.19/-	30,3	91/3	106,8	13 1/8	41,4
Oct. '31	1,24	53,7	—	—	26,25	46,9	6,27	68,4	28.2/6	45,3	10.9/6	28,8	101.1/-	38,6	46/-	63,0	44/8	66,7	10.7/6	28,7	106/3	124,3	13 1/8	43,0
Nov. '31	1,17	50,6	—	—	24,75	44,2	7,07	77,0	27.19/6	45,1	11.5/-	30,9	102.-/6	39,0	44/6	61,0	43/6	64,9	10.15/6	29,6	110/9	129,5	14 1/2	45,1
Dec. '31	1,18	51,1	—	—	21,40	38,2	5,32	58,0	27.6/6	44,2	10.16/-	29,6	98.17/6	37,8	41/6	56,8	43/3	64,6	10.2/6	28,0	122/6	143,3	14 1/8	44,6
Jan. '32	1,16	50,2	—	—	25,75	46,0	4,71	51,3	27.14/6	44,7	10.14/-	29,4	98.18/-	37,8	41/6	56,8	42/-	62,7	10.6/6	28,5	120/3	140,7	13 7/8	43,2
Febr. '32	1,34	58,0	—	—	27,75	49,6	3,79	41,3	26.4/-	42,2	10.5/-	28,1	99.2/6	37,9	41/6	56,8	40/-	59,7	10.-/6	27,6	119/6	139,9	14	43,6
Mrt. '32	0,98	42,4	—	—	23,65	42,2	3,42	37,3	24.18/-	40,1	9.9/-	25,9	96.6/6	36,8	44/-	60,3	40/-	59,7	9.11/-	26,4	114/-	133,5	13 3/4	42,8
Apr. '32	0,99	42,9	—	—	19,60	35,0	2,77	30,2	23.8/-	37,7	8.16/6	24,2	84.15/6	32,4	45/-	61,6	37/6	56,0	9.2/-	25,2	110/3	129,0	13 1/8	40,9
Mei '32	0,82	35,5	—	—	19,65	35,1	2,88	31,4	21.6/-	34,3	8.-/6	22,0	89.13/6	34,2	44/-	60,3	37/6	56,0	9.9/-	26,1	112/9	132,0	12 5/8	39,3
Juni '32	1,11	48,1	—	—	24,25	43,3	3,08	33,5	20.12/6	33,2	7.5/-	19,9	84.9/-	32,3	44/-	60,3	37/6	56,0	8.13/-	23,9	113/6	132,7	12 5/8	39,3
Juli '32	0,96	41,6	0,45	19,55	34,9	3,12	34,0	19.2/6	30,8	7.3/6	19,7	90.17/6	34,7	42/6	58,2	37/-	55,2	8.6/6	23,0	116/-	135,7	12 5/8	38,5	
Aug. '32	0,76	32,9	0,58	17,90	32,0	3,72	40,6	22.4/6	35,8	7.17/6	21,6	101.-/6	38,6	42/-	57,5	36/6	54,5	9.13/6	26,7	118/6	138,6	12 1/2	39,9	
Sept. '32	0,84	36,4	0,65	19,70	35,2	4,64	50,5	25.8/-	40,9	9.10/6	26,1	109.9/6	41,8	42/-	57,5	35/-	52,2	11.2/-	30,7	118/9	138,8	13	40,5	
Oct. '32	0,82	35,5	0,73	25,50	45,5	5,73	62,4	22.5/6	39,9	8.7/-	22,9	105.13/6	40,4	41/-	56,2	34/6	51,5	10.8/6	28,8	121/6	142,1	12 1/2	38,9	
Nov. '32	0,81	35,1	0,78	26,50	47,3	6,65	72,4	21.19/-	35,4	8.4/6	22,6	104.7/6	39,9	40/-	54,8	34/6	51,5	10.8/-	28,7	125/9	147,2	12 1/2	38,3	
Dec. '32	0,73	31,6	0,85	22,55	40,3	5,12	55,7	19.12/6	31,6	7.9/6	20,5	100.10/6	38,4	39/-	53,4	34/6	51,5	10.7/-	28,6	125/9	147,2	11 1/2	35,8	
Jan. '33	0,73	31,6	0,89	21,75	38,8	4,27	46,7	19.17/-	32,0	7.8/-	20,3	100.1/6	38,1	40/6	55,5	34/6	51,5	9.19/-	27,5	122/8	143,5	11 1/2	36,4	
Febr. '33	0,65	28,1	0,91	20,60	36,8	4,35	47,4	20.3/-	32,5	7.7/-	20,2	104.7/6	39,9	43/-	58,9	34/-	50,7	9.15/-	27,0	120/5	140,8	11 1/8	37,2	
Mrt. '33	0,53	22,9	0,99	19,40	34,6	2,80	30,5	20.-/6	32,3	7.10/-	20,6	104.18/3	40,1	43/-	58,9	34/7	51,6	10.7/-	28,6	120/5	140,8	12 1/8	38,7	
Apr. '33	0,54	23,4	1.-	18,55	33,1	2,07	22,6	20.11/6	33,1	7.12/6	20,9	109.17/-	42,0	43/-	58,9	35/6	53,0	10.8/6	28,8	120/1	140,4	12 1/8	39,9	
Mei '33	0,52	22,5	1.-	21,80	38,9	2,49	27,1	23.6/6	37,6	8.6/-	22,9	128.17/6	49,2	41/6	56,8	36/6	54,5	10.13/-	29,4	123/6	144,4	13 1/4	41,2	
Juni '33	0,52	22,5	1.-	23,50	42,0	2,57	27,2	25.7/6	40,8	9.4/-	25,3	151.10/6	57,9	42/-	57,5	37/-	55,2	11.12/6	32,1	123.34	143,0	13 1/4	41,2	
Juli '33	0,55	23,8	1.-	18,50	33,0	2,60	28,3	25.16/-	41,6	9.2/-	25,0	148.1/6	56,5	41/6	56,8	35/-	52,2	12.1/-	33,3	123 1/10	144,9	12 1/8	38,7	
Aug. '33	0,63	27,3	1.-	18,90	33,8	3,57	38,9	24.5/-	39,1	8.4/6	22,6	145.3/-	55,5	41/-	56,2	35/-	52,2	11.7/-	31,4	125/10	147,2	12	37,4	
4 Sept. '33	0,63	27,3	1.-	19,50	34,8	4,05	44,1	23.6/6	37,6	8.1/-	22,1	142.7/-	54,4	39/6	54,1	35/-	52,2	11.-/6	30,4	131/-	153,2	11 1/8	36,8	
11 " " "	0,63	27,3	1.-	17,50	31,2	3,85	41,9	23.5/-	37,5	7.15/-	21,3	141.13/-	54,1	40/-	54,8	35/-	52,2	11.1/-	30,5	128/9	150,8	12	37,4	
18 " " "	0,68	29,4	0,90	17,50	31,2	3,85	41,9	22.19/-	37,0	7.15/-	21,3	141.9/-	54,0	39/6	54,1	34/-	50,7	11.-/6	30,4	131/9	154,1	12	37,5	
25 " " "	0,68	29,4	0,90	18.-/8	32,1	3,90	42,5	21.16/-	35,1	7.13/-	21,0	138.1/-	52,7	39/6	54,1	34/-	50,7	10.13/-	29,4	132/-	154,2	11 1/8	36,8	

25 Sept. 1932 79 K.G. La Plata. 3) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74,5 K.G. Hongaarsche 54,5 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei—19 Sept. 1932 No. 3 Canada. Van 19 Sept. 1932 tot 24 Juli 1933 62/63 K.G. Zuid-Russische. 5) De jaren 1928 en 1929 Broek op

|--|

bedroegen deze week 31.000 tons, de versmeltingen 46.000 tons tegen 52.300 tons verleden jaar en de voorraden 270.000 tons tegen 241.900 tons.

Volgens F. O. Licht is er niet veel verbetering in den stand der bieten ingetreden. De gevallen regens konden de bijna rijpe bieten niet veel meer aan gewicht doen toenemen. Wel kon een lichte toename van het suikergehalte geconstateerd worden.

In Engeland legden koopers weinig ondernemingslust aan den dag. Slechts een enkele scheepslading kon geplaatst worden tot ca. Sh. 5/3. Op de Londensche termijnmarkt bewogen de noteringen zich zoo goed als de geheele week in een langzaam dalende richting en het slot kwam ca. 3 d. lager af dan het vorige slot.

Op Java verkocht de N.I.V.A.S. ruim 35.000 tons. De N.I.V.A.S. raamt den ditjarigen oogst op 1.388.000 tons, waarvan 1.074.000 tons Superior, 9.000 tons superieure stroopsuiker, 242.000 tons bruine suiker en 63.000 tons melasse.

De markt hier te lande was in navolging met de overige markten zeer zwak. De termijnnoteringen te Amsterdam waren aan het einde der week $f \frac{1}{4}$ lager en gaven het volgende beeld te zien: Sept. $f 4\frac{7}{8}$, Dec. $f 5$ —, Mrt. $f 5\frac{1}{2}$ en Mei $f 5\frac{3}{8}$.

KOFFIE.

Gedurende de afgelopen week bleef de markt in uiterst kalme stemming verkeren. De kost- en vrachtaanbiedingen van Brazilië zijn een fractie hooger.

Uit de heden bekend gemaakte weekstatistiek van Brazilië is gebleken, dat in de vorige week van Santos naar Europa verscheept zijn 81.000 balen tegen 54.000 balen in de week daarvoor en naar de Vereenigde Staten 126.000 balen tegen 142.000 balen. Verscheept werden van Rio naar Europa 32.000 balen tegen 36.000 balen en naar de Vereenigde Staten 7000 balen tegen 14.000 balen. Als verkocht door Santos worden opgegeven naar Europa 98.000 balen tegen 87.000 balen en naar de Vereenigde Staten 160.000 balen tegen 125.000 balen.

Als vernietigd in de vorige week worden opgegeven 5000 balen te Santos. De geheele hoeveelheid, welke vanaf het begin in 1931 tot 15 September 1933 vernietigd is, bedraagt volgens officieele opgave van den Nationalen Koffie-Raad:

6.759.000 balen te Santos
1.521.000 „ „ Rio de Janeiro
632.000 „ „ Victoria
12.841.000 „ in Sao Paulo
496.000 „ op verschillende andere plaatsen

tezamen 22.249.000 balen.

Een officieel telegram uit Rio heeft bericht, dat de in de binnenlandsche pakhuizen van den Staat Rio teruggehouden voorraden op 31 Augustus bedroegen 51.000 balen tegen 45.000 balen op 31 Juli, wat dus een vermeerdering beteekent van 6000 balen in de maand Augustus.

Volgens officieele mededeelingen heeft het Nationaal Koffie-Departement de dagelijkse aanvoeren in de haven van Santos vastgesteld op 42.000 balen, bestaande uit 39.000 balen uit Sao Paulo en 3000 balen uit Minas Geraes.

De kost- en vrachtaanbiedingen van Brazilië zijn op het oogenblik, onder aftrek van het op ca. 15 dollarcenten geschatte voordeel van de bijlevering der bekende bonus van 10 %, voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping ongeveer \$ 9.85 à 10.— per cwt. en voor dito Prime ongeveer \$ 9.90 à 10.25, terwijl zij voor Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen \$ 8.35 à 8.45. Bij den dollarkoers van heden staan deze aanbiedingen gelijk met onderstaande prijzen in gouddollars:

Santos Superior	— \$ 6.45 à 6.60
„ Prime	— „ 6.55 à 6.80
Rio 7	— „ 5.50 à 5.60

wat, in vergelijking met een week geleden, 0.05 à 0.15 goud-dollar per cwt. hooger is.

De prijzen in de eerste hand in Nederlandsch-Indië zijn voor de ongewasschen Sumatra Robusta-soorten onveranderd, doch voor gewasschen Robusta $\frac{1}{2}$ ct. lager dan een week geleden. Zij zijn thans aan te nemen op:

Palembang Robusta, October-verscheping, 12 ct.; Benkoelen Robusta, October-verscheping, $12\frac{1}{4}$ ct.; Mandheling Robusta, October-verscheping, $13\frac{1}{4}$ ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, October-verscheping, $15\frac{1}{4}$ ct., alles per $\frac{1}{2}$ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

Aan de Rotterdamsche termijnmarkt liepen de noteringen nog $\frac{1}{4}$ ct. terug en deze zijn thans voor alle maanden $11\frac{1}{4}$ ct. per $\frac{1}{2}$ K.G.

Nadat verleden week vrij belangrijke omzetten in loco hadden plaats gehad naar aanleiding van de verwachting van een door de Regeering in te stellen invoerrecht op koffie, was de afzet deze week weder zeer beperkt. Uit een mededeeling van den Minister van Financiën in de Miljoenennota, is gebleken, dat het plan bestaat tot invoering van een accijns op gebrand en niet van een invoerrecht op ruw. Tegen dit plan bestaat uit den aard der zaak oppositie in den kring der koffiebranders, die van meening zijn, dat een accijns op gebrand veel omslachtiger en voor het Rijk veel kostbaarder zal zijn dan een invoerrecht op ruw. Of de Regeering bereid zal zijn haar voor-nemen alsnog te wijzigen, zal moeten worden afgewacht. De officieele loco-noteringen bleven alhier onveranderd 20 ct. per $\frac{1}{2}$ K.G. voor Superior Santos en $19\frac{1}{2}$ ct. voor Robusta.

De slotnoteringen te New-York waren:

	Gemengd contract			Santos contract		
	(basis Rio No. 7)			(basis Santos No. 4)		
	Dec.	Mrt.	Mei Sept.	Dec.	Mrt.	Mei Sept.
25 September	\$ 6.12	6.22	6.31 —	8.49	8.63	8.69 —
18 September	„ 6.22	6.35	6.45 —	8.71	8.82	8.90 —
11 September	„ 5.94	6.05	6.13 —	8.36	8.45	8.55 —
1 September	„ 5.97	6.13	6.22 —	8.42	8.55	8.65 —

Rotterdam, 25 September 1933.

STEENKOLEN.

Nadat de Engelsche mijneigenaren en kolenhandelaren langen tijd reeds een klaaglied over den „Coal Mines Act” hebben laten hooren, komt thans Mr. North Lewis van Insoles Ltd. vertellen, dat het nog zoo erg niet is. Aan de hand van cijfers heeft hij aangetoond, dat Engeland's exportpositie ongewijzigd is, wanneer rekening gehouden wordt met de overal minder geworden bunkerzaken, en dat de Engelsche mijnen het normale aandeel op de wereldmarkt leveren.

Wales is het daarmede niet eens en er zal nog wel meer commentaar op volgen.

In Wales vreest men verderen achteruitgang van den export, nu er zoo weinig aanvragen binnenkomen. Van beteekenis waren in den laatsten tijd het contract met de Deensche Spoorwegen (20.000 t.) en de aanvraag van de Electricische Centrale te Buenos Ayres (30.000 t.).

Van de overige markten weinig nieuws. Niets gaat naar wensch, van sommige soorten zijn de voorraden te groot, waardoor aan aanvragen voor kleinere afmetingen niet kan worden voldaan.

De Oostkust meldt een verhooging van 4 pCt. „quota” voor September en men hoopt op verdere verhooging in October.

De prijzen zijn:

Northumberland ongezeefde f 6.80
Durham ongezeefde „ 7.20
Cardiff 2/3—1/3 „ 8.40
Schotsche gezeefde prime Lothians „ 7.—
Yorkshire gewasschen Singles „ 6.40
Westfaalsche Veförder „ 8.25
„ Vlamstukken I „ 9.—
„ Smeenootjes „ 8.75
„ Gasvlamförder „ 8.25
„ Gietcookes „ 11.—
Hollandsche Eierbriketten „ 13.—

alles per ton van 1000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam. Ongezeefde bunker-kolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 6.90. Markt ongeanimeerd. 19 September 1933.

LJZER.

De invloed van het seizoen doet zich op de ruwijzermarkt gelden. Op de exportmarkt is de concurrentie scherper geworden. Noteeringen van Fransch Lux III komen overeen met 34/- goud fob. Antwerpen. Cleveland No. 3 wordt op de exportmarkt drukker aangeboden tegen prijzen, die ver onder het binnenlandsche niveau van 62/6—64/6 franco Noord-Oostkust liggen.

Op de Fransche markt is weinig leven te bespeuren daar de gieterijen haar behoeften voor de eerstvolgende maanden gedekt hebben. Prijs 215—220 Frs. basis Longwy voor PL No. 3. De vraag in België bleef vrij gedeeld. Prijs 305—310 B. Frs. fob. grens.

Op de staalmarkt is van een opleving nog altijd niets te bekennen. De meeste staalfabrieken in België werken thans slechts 4 dagen in de week. Prijs stafijzer officieel 60/- goud fob. Antwerpen; voor levering naar Engeland mag tot 5/- korting gegeven worden.